ΑΣΤΗΡ ΤΗΣ ΑΝΑΤΟΛΗΣ

«Πάντα δοκιμάζετε, τὸ καλὸν κατέχετε».

Ἔτος 64ον. ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ, 1928. Ἀριθ. 1

Ὁ Συντάκτης τοῦ «Ἀστέρος τῆς Ἀνατολῆς» εὔχεται ἀπὸ καρδίας εἰς τοὺς ἀγαπητοὺς συνδρομητὰς καὶ ἀναγνώστας του πᾶσαν εὐλογίαν καὶ προκοπὴν κατὰ τὸ Νέον Ἔτος 1928.

ΝΕΟΝ ΕΤΟΣ

Γενικὴ χαρὰ ἑκάστοτε ἐπικρατεῖ κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ νέου ἔτους. Ἐπισκέψεις ἀνταλλάσσονται, δῶρα ἀνταλλάσσονται, θερμαὶ εὐχαὶ ἀνταλλάσσονται. Τὸ παρελθὸν οὐδέποτε περιέχει μόνον εὐχάριστα, καὶ ὁ ἄνθρωπος εὐχαρίστως τὸ ἀποχαιρετίζει, ἐλπίζων καὶ εὐχόμενος τὸ νέον νὰ περιέχῃ, εἰ δυνατόν, μόνον εὐχάριστα. Σπάνιοι ὁμολογουμένως εἶναι οἱ σκεπτόμενοι βαθύτερον· σπάνιοι οἱ ἀναγνωρίζοντες ὅτι δὲν εἶναι τὸ ἁπλῶς εὐχάριστον, τὸ ὁποῖον εἶναι πάντοτε καὶ τὸ πρέπον καὶ ὠφέλιμον· σπάνιοι οἱ ἐνθυμούμενοι ὅτι ὁ χρόνος τῆς ἐπιγείου παρουσίας των ὁρμητικῶς παρέρχεται, καὶ ὅτι ταχέως θὰ ἀπέλθωσιν ἐκ τῆς σκηνῆς τοῦ κόσμου τούτου πρὸς τὴν ἄφευκτον λογοδοσίαν. Εἰς τοιαύτας βαθυτέρας καὶ σοβαρωτέρας σκέψεις καλεῖ ἡμᾶς ἓν ἐδάφιον ἐκ τῆς ἀρχαιοτάτης ἐκείνης προσευχῆς, τὴν ὁποίαν ὁ Μωϋσῆς ἐδίδαξε τοὺς Ἰσραηλίτας τῆς ἐποχῆς του, καὶ τὴν ὁποίαν εὑρίσκομεν περιληφθεῖσαν εἰς τὸ βιβλίον τῶν Ψαλμῶν ***(Ψαλμὸς ϟ΄, Προσευχὴ τοῦ Μωϋσέως, ἀνθρώπου τοῦ Θεοῦ).*** Εἰς τὸ 12ον ἐδάφιον τῆς προσευχῆς ταύτης τὸ Ἅγιον Πνεῦμα διὰ τοῦ Μωϋσέως ἔθεσεν εἰς τὰ χείλη τῶν Ἰσραηλιτῶν τὸ πάλαι, καὶ εἰς τὰ χείλη ἡμῶν σήμερον, τὸ σπουδαῖον ἐκεῖνο αἴτημα: «Δίδαξον ἡμᾶς νὰ μετρῶμεν οὕτω τὰς ἡμέρας ἡμῶν, ὥστε νὰ προσκολλῶμεν τὰς καρδίας ἡμῶν εἰς τὴν σοφίαν».

Μετὰ πόσης ἐπιμελείας ὁ ἐν φυλακαῖς περιωρισμένος μετρεῖ τὰς ἡμέρας, αἵτινες ἀκόμη χωρίζουσιν αὐτὸν ἀπὸ τῆς ἀπελευθερώσεώς του! Πῶς ὁ ἐκτελῶν τὴν στρατιωτικήν του θητείαν νέος μετρεῖ τὰς ἡμέρας, αἵτινες ὑπολείπονται μέχρι τῆς ἀπολύσεώς του! Πῶς ἡ μεμνηστευμένη κόρη ὑπολογίζει ἀνυπομόνως τὰς βραδέως παρερχομένας ἡμέρας μέχρι τῆς ἀποκαταστάσεώς της! Πόσον ἐπιμελῶς ὁ μαθητὴς σημειώνει τὴν βραδυποροῦσαν προσέγγισιν τῶν θερινῶν διακοπῶν! Τοιαύτην τινὰ ἐπιμέλειαν ἔπρεπε νὰ δεικνύωμεν ἀναμετροῦντες τὸν ὑπολειπόμενον ἡμῶν χρόνον

μέχρι τοῦ τέρματος τῆς ἐπιγείου ἡμῶν διαμονῆς. Ἀντὶ τούτου ἡμεῖς τηροῦμεν ἐπιμελῆ καταμέτρησιν τοῦ χρόνου, ὅστις παρέρχεται ἀπὸ τῆς ἐμφανίσεως ἐπὶ τῆς γῆς, ἀλλὰ περὶ τοῦ ἐγγίζοντος ὁσημέραι καὶ ἴσως αἰφνιδίως τυχὸν ἐπερχομένου τέρματος ὀλίγιστοι οἱ σκεπτόμενοι καὶ ἔτι ὀλιγώτεροι οἱ φροντίζοντες. Πᾶσα ἀρχὴ νέου ἔτους δύναται νὰ παραβληθῇ πρὸς λόφον, τὸν ὁποῖον ἀνήλθομεν ἐν τῇ πορείᾳ ἡμῶν, καὶ ἀπὸ τῆς κορυφῆς τοῦ ὁποίου δυνάμεθα νὰ ἴδωμεν τὴν ὁδόν, ἣν μέχρις ἐκείνου τοῦ σημείου διήλθομεν· ἀλλὰ τὸ πρὸ ἡμῶν ἐκτεινόμενον μέρος τῆς ὁδοῦ ἀποκλείεται ὑπὸ πυκνῆς ὁμίχλης. Τὸ παρελθὸν εἶναι γνωστόν, ἀρκεῖ νὰ σκεφθῶμεν ἐπ' αὐτοῦ καὶ ἀναμνησθῶμεν· ἐνῷ τὸ μέλλον εἶναι ἄγνωστον καὶ ἀόρατον. Διὰ τοῦτο ἀνάγκη νὰ οἰκειοποιηθῶμεν τὸ αἴτημα τοῦτο τῆς Μωσαϊκῆς προσευχῆς καὶ ἀποταθῶμεν πρὸς τὸν Κύριον, ὅπως Αὐτὸς διὰ τοῦ Πνεύματος Αὐτοῦ μᾶς διδάξῃ οὐχὶ τὸ τί θὰ συμβῇ εἰς ἡμᾶς, ἀλλὰ τὴν καταμέτρησιν τοῦ ὑπολείποντος ἡμῖν χρόνου· διότι ἂν θελήσωμεν νὰ διδαχθῶμεν τοιοῦτο μάθημα, θὰ μᾶς εἴπῃ ὁ οὐράνιος Διδάσκαλος εὐθὺς ὅτι «μέτρον σπιθαμῆς» εἶναι αἱ ἡμέραι ἡμῶν καὶ ὅτι ὁ Κύριος ἡμῶν ἔρχεται «ὡς κλέπτης ἐν νυκτί».

Ποῖον θὰ εἶναι τὸ συμπέρασμα τοῦ τοιούτου μαθήματος; Ποῖον ἄλλο ἢ ὅτι οὐ μόνον καθῆκον, ἀλλὰ καὶ συμφέρον ἡμῶν ὕψιστον εἶναι πρὸ παντὸς νὰ ἤμεθα ἕτοιμοι διὰ τὴν ***αἰωνιότητα.***

α΄) Ὅστις εἰσέτι διατελεῖ ἀσυγχώρητος, νὰ σπεύσῃ πρὸς τὸν Χριστόν, ὅστις εἶναι «ὁ Ἀμνὸς τοῦ Θεοῦ ὁ αἴρων τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου», καὶ δι' Αὐτοῦ νὰ συμφιλιωθῇ μὲ τὸν Θεὸν καὶ οὕτως ἀποκτήσῃ τὴν νέαν ἐκείνην φύσιν, τὴν ἄνωθεν ἐκείνην γέννησιν, ἥτις εἶναι ἀπαραίτητος, ὅπως ὁ τέως ἁμαρτωλὸς καὶ ἀποστάτης ἄνθρωπος καταστῇ κατάλληλος «νὰ ***ἴδῃ τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ»*** (Ἰωάν. γ΄. 3).

β΄) Ὅστις διακρίνει εἰς τὸν βίον του ἀδυναμίαν καὶ ὀλισθήματα, νὰ προβῇ εἰς παραχώρησιν ἑαυτοῦ εἰς τὸν Χριστόν, ἀρνούμενος τὸ Ἐγὼ καὶ ζητῶν καὶ συγκατατιθέμενος ὅπως ὁ Χριστὸς ζῇ ἐν αὐτῷ καὶ οὕτω δι' Αὐτοῦ καθίσταται νικητὴς κατὰ τῆς ἁμαρτίας καὶ τῶν ἰδίων του ἀνοησιῶν (Γαλ. β΄. 20).

γ΄) Πᾶς τις, ἐν τῇ βεβαιότητι ὅτι αἱ ἡμέραι ἡμῶν ἐπὶ τῆς γῆς εἶναι ὀλίγαι καὶ ὅτι «διατρέχομεν τὰ ἔτη ἡμῶν ὡς διανόημα», νὰ ἀναγνωρίσῃ τὴν ἀνάγκην ὅπως μὴ παραμελῇ, ἀλλὰ χρησιμοποιῇ πᾶσαν παρουσιαζομένην εὐκαιρίαν τοῦ νὰ ὁμολογῇ τὸν Σωτῆρα αὐτοῦ πρὸς τοὺς ἀγνοοῦντας Αὐτὸν καὶ νὰ ἐκτελῇ πᾶν καλόν, τὸ ὁποῖον δύναται (Γαλ. ϛ΄. 10).

Ἐὰν εἰς τὴν διδασκαλίαν ταύτην τοῦ Κυρίου ὑποταχθῶμεν ἐν σχέσει πρὸς τὰς ἡμέρας, αἵτινες ὑπολείπονται ἡμῖν ἐδῶ ἐπὶ τῆς γῆς, τὸ νέον ἔτος θὰ ἀποβῇ ὄντως εὐτυχὲς καὶ εὐλογημένον δι' ἡμᾶς αὐτοὺς καὶ δι' ἐκείνους μεθ' ὧν σχετιζόμεθα.

Ξ. Π. Μόσχου.

Ο ΙΗΣΟΥΣ ΧΡΙΣΤΟΣ
ΩΣ ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΠΡΟΣΕΥΧΗΣ

I.

Ὅτε ἦλθε τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου διὰ νὰ ἐπαναφέρῃ ὁ Θεὸς πρὸς Ἑαυτὸν τὸν ἀπολωλότα κόσμον, ἀπέστειλεν ἐδῶ κάτω ἕνα Ἄνθρωπον. Ὁ Ἄνθρωπος ἐκεῖνος, ἂν καὶ ἦτο ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ, διεκήρυξε καὶ ἐβεβαίωσεν ὅτι ἦτο συγχρόνως ἀληθὴς ἄνθρωπος. Εἰς πᾶν σημεῖον τῆς ζωῆς του εὑρίσκετο ἐν ἐπαφῇ πρὸς τὴν ἀνθρωπίνην ζωὴν καὶ οὐδείς ποτε ἄνθρωπος ἠννόησε κάλλιον αὐτοῦ τὴν προσευχήν, οὐδὲ προσηυχήθη ποτὲ καθὼς Ἐκεῖνος.

Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς προσηύχετο, ἠγάπα τὴν προσευχήν. Ἡ προσευχὴ πολλάκις ἦτο ἡ ἀνάπαυσίς του. Προσηύχετο τόσον πολὺ καὶ τόσον συχνά, ὥστε ἡ προσευχὴ κατήντησε μέρος τῆς ζωῆς του. Προσηύχετο, οὕτως εἰπεῖν, ὅσον καὶ ἀνέπνεε.

Καὶ ἡμεῖς, ζῶντες ἐπὶ τῆς γῆς, ἀποστελλόμενοι εἰς τὸν κόσμον μὲ τὴν αὐτὴν ἀποστολήν, τὴν ὁποίαν καὶ αὐτὸς εἶχε λάβει παρὰ τοῦ Πατρός του (Ἰωάν. κ'. 21), εἰς τὴν αὐτὴν σφαῖραν δράσεως, διὰ νὰ πολεμήσωμεν τὸν Ἐχθρόν, ἐφωδιασμένοι μὲ τὴν αὐτὴν δύναμιν διὰ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, δὲν θὰ ἐννοήσωμεν ὅτι ἡ δύναμίς μας συνίσταται εἰς τὴν ὅσον τὸ δυνατὸν στενωτέραν ἐπαφὴν ἡμῶν μὲ Ἐκεῖνον, ὅστις ἀπέστειλεν ἡμᾶς, καὶ οὐχὶ εἰς τὰς ἰδίας ἡμῶν δυνάμεις καὶ εἰς τὰ μέσα τοῦ κόσμου;

Οὐδὲν σπουδαιότερον δι' ἡμᾶς ἀπὸ τὸ νὰ μάθωμεν νὰ προσευχώμεθα· διὰ νὰ ἐμβαθύνωμεν δὲ καλλίτερον εἰς τὰς περὶ προσευχῆς προτροπὰς τοῦ Κυρίου ἡμῶν εἶναι ἀνάγκη νὰ συγκεντρωθῶμεν περὶ τὸ πρόσωπον Αὐτοῦ καὶ νὰ παρακολουθήσωμεν καὶ μιμηθῶμεν Αὐτὸν εἰς τὴν προσευχήν. Δὲν ἐννοῶ νὰ παρακολουθήσωμεν ***τὴν διδασκαλίαν του περὶ προσευχῆς***, ἀλλὰ νὰ παρατηρήσωμεν πῶς Αὐτὸς οὗτος προσηύχετο, ὅταν εὑρίσκετο ὑπὸ τὰς αὐτὰς μὲ ἡμᾶς περιστάσεις καὶ περιεστοιχίζετο ἀπὸ τοὺς αὐτοὺς μὲ ἡμᾶς πειρασμούς.

Τὰ Εὐαγγέλια καὶ οἱ Ψαλμοὶ εἶναι τὰ δύο μέρη τῆς Γραφῆς, εἰς τὰ ὁποῖα πρέπει νὰ καταφύγωμεν κατ' εὐθεῖαν διὰ νὰ λάβωμεν φῶς. Τὰ Εὐαγγέλια μᾶς παρουσιάζουν, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, τὴν ***ἐξωτερικὴν ὄψιν*** τῶν συνηθειῶν τοῦ Ἰησοῦ εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ τὴν προσευχήν· τινὲς δὲ τῶν Ψαλμῶν μᾶς ἀποκαλύπτουσι τὴν ***ἐσωτερικὴν οὐσίαν*** τῶν προσευχῶν του. Οὗτοι εἶναι μὲν ὀλιγάριθμοι, ἀλλ' εἶναι θετικοί.

Ἐὰν παρατηρήσωμεν τὰ Εὐαγγέλια, εὑρίσκομεν ἐν αὐτοῖς σκιαγραφίαν τοῦ τρόπου προσευχῆς τοῦ Ἰησοῦ. Ἡ σκιαγραφία αὕτη ἀπαρτίζεται ἀπὸ γραμμὰς διεσκορπισμένας ἐδῶ καὶ ἐκεῖ· ἐνίοτε μία μόνη λέξις, προστιθεμένη ὑπὸ ἑνὸς Εὐαγγελιστοῦ εἰς τὴν ἀφήγησιν ἄλλου, ἀρκεῖ ὥστε νὰ ἀποκαλύψῃ σκηνὴν προσευχῆς τοῦ Ἰησοῦ, εὑρισκομένου εἰς ἔρημόν τινα μὲ ὑψωμένους τοὺς ὀφθαλμοὺς πρὸς τὸν οὐρανόν. Μεταξὺ τῶν δεκαπέντε διαφόρων περιπτώσεων, τὰς ὁποίας ἀναφέρουσι τὰ Εὐαγγέλια περὶ τῶν προσευχῶν τοῦ Ἰησοῦ, ὁ Ματθαῖος μᾶς πα-

ρέχει τρεῖς, ὁ Μάρκος καὶ ὁ Ἰωάννης ἀνὰ τέσσαρας ἕκαστος, ὁ δὲ Λουκᾶς τέσσαρας καὶ αὐτός, ἀλλὰ μὲ λεπτομερείας περισσοτέρας.

Ὁ Ματθαῖος, ἀπησχολημένος μὲ τὰ Ἑβραϊκὰ βιβλία, ὁμιλεῖ πρὸς τοὺς Ἰουδαίους περὶ τοῦ ἀπογόνου τοῦ Δαβίδ, ὅστις ἦτο ὁ ἐπηγγελμένος εἰς αὐτοὺς Μεσσίας. Ὁ Μάρκος, μὲ γοργὸν κάλαμον, μᾶς μεταδίδει τὴν ἀκούραστον δρᾶσιν τοῦ Χριστοῦ. Ὁ Ἰωάννης ζωγραφίζει τὸν Υἱὸν τοῦ Θεοῦ ἐρχόμενον εἰς τὴν γῆν διὰ νὰ φέρῃ ἀγγελίαν οὐρανόθεν· μᾶς φανερώνει δὲ Αὐτὸν κατόπιν ἀφίνοντα τὴν γῆν καὶ ἐπιστρέφοντα πρὸς τὸν Πατέρα. Ὁ Λουκᾶς, ἀντιθέτως, ἐπιμένει ἐπὶ τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως τοῦ Θεανθρώπου-Ἰησοῦ – τοῦ Ἰησοῦ, ὡς ἑνὸς ἐξ ἡμῶν. Καὶ τὸ Ἅγιον Πνεῦμα, διὰ μέσου ὅλης τῆς ἀφηγήσεως τοῦ Λουκᾶ, μᾶς ἐκθέτει ὅτι ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς **προσηύχετο**, ὅτι **προσηύχετο σοβαρῶς**, ὅτι **προσηύχετο πολύ**, ὅτι **εἶχεν ἀνάγκην προσευχῆς**, ὅτι **ἠγάπα** τὴν προσευχήν.

II.

Καὶ τώρα ἂς ἐξετάσωμεν συντόμως τὰς δεκαπέντε ταύτας περιπτώσεις προσευχῆς τοῦ Ἰησοῦ, κατὰ τὴν χρονολογικὴν αὐτῶν σειράν.

1) Ἡ πρώτη ἀναφέρεται ἐν Λουκᾷ, κεφ. γ΄. Τὰ τρία ἄλλα Εὐαγγέλια μᾶς ὁμιλοῦσι περὶ τοῦ βαπτίσματος τοῦ Ἰησοῦ, ἀλλ' ὁ Λουκᾶς μᾶς ἀναφέρει τὴν λεπτομέρειαν ὅτι κατὰ τὴν ὥραν τοῦ βαπτίσματος αὐτοῦ ὁ Κύριος ἡμῶν «**προσηύχετο**», καὶ καθ' ὃν χρόνον προσηύχετο, ἠνοίχθησαν οἱ οὐρανοὶ καὶ κατῆλθεν ἐπ' αὐτὸν τὸ Ἅγιον Πνεῦμα. Χωρὶς τὸ χρῖσμα ἐκεῖνο, τὸ διὰ τῶν προφητῶν ἐπηγγελμένον, δὲν ἐτόλμα νὰ ἀρχίσῃ τὴν δημοσίαν αὐτοῦ διακονίαν. Ἐν τοῖς ὕδασι τοῦ Ἰορδάνου ἔμεινε προσευχόμενος, μέχρις οὗ τὸ Πνεῦμα, ὑπὸ μορφὴν περιστερᾶς, κατῆλθεν ἐπ' Αὐτὸν διὰ νὰ ἐνοικήσῃ ἐν Αὐτῷ.

Ἡ προσευχὴ ἀνοίγει τοὺς οὐρανοὺς καὶ γίνεται **ἐφοδιασμὸς δυνάμεως**· ὅταν προσευχώμεθα, γινόμεθα ἰσχυροί· ἐρχόμεθα εἰς τοιαύτην ἕνωσιν μετὰ τοῦ Θεοῦ, ὥστε ἡ δύναμις Αὐτοῦ, ὡς ῥεῦμα ἠλεκτρικόν, φθάνει μέχρις ἡμῶν χωρὶς ἐξασθένησιν ἢ διακοπήν.

2) Ἡ δευτέρα περίπτωσις ἀναφέρεται ὑπὸ τοῦ Μάρκου (κεφ. α΄.). Καὶ ὁ Λουκᾶς (κεφ. δ΄.) ἐξιστορεῖ τὸ αὐτὸ γεγονός: «Καὶ ὅτε ἔγεινεν ἡμέρα, ἐξελθὼν ὑπῆγεν εἰς ἔρημον τόπον» (Λουκ. δ΄. 42). Ὁ Μάρκος λεπτομερέστερον μᾶς λέγει: «Καὶ τὸ πρωί, ἐνῷ ἦτο ὄρθρος βαθύς, σηκωθεὶς ἐξῆλθε καὶ ὑπῆγεν εἰς ἔρημον τόπον, καὶ ἐκεῖ προσηύχετο» (Μάρκ. α΄. 35). Ὁ Ἰησοῦς εἶχε περάσει ὁλόκληρον τὴν προηγουμένην ἐν Καπερναούμ, τῇ πόλει ἐν τῇ ὁποίᾳ περισσότερον διέτριβεν. Εἶχεν ἀσχοληθῆ ὅλην τὴν ἡμέραν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ Πατρός του, διδάσκων ἐν τῇ συναγωγῇ, θεραπεύων ἕνα δαιμονιζόμενον, ὅστις εἶχε διαταράξει τὸ κήρυγμά Του· κατόπιν ἐθεράπευσε τὴν πενθερὰν τοῦ Πέτρου, καὶ περὶ τὸ ἑσπέρας ἔφερον πρὸς αὐτὸν πλῆθος ἀσθενῶν καὶ δαιμονιζομένων. Διῆλθεν ἐν μέσῳ αὐτῶν καὶ τὰς νυκτερινὰς ὥρας, θεραπεύων τοὺς ἀσθενεῖς, ἀπαλλάσσων τοὺς δαιμονιζομένους δι' ἐπαφῆς τῶν χειρῶν του· ἡ ἡμέρα ἐκείνη φαίνεται κατάμεστος ἐργασίας καὶ πλήρης κόπου.

Ἐὰν ἤμεθα εἰς τὴν θέσιν Του, ἡμεῖς κατόπιν τοιαύτης ἡμέρας ἀναμφι-

βόλως θὰ ᾐσθανόμεθα τὴν ἀνάγκην τοῦ νὰ παρατείνωμεν τὸν ὕπνον μας, διότι ἐπὶ τέλους πρέπει νὰ ἀναπαυθῶμεν. Ὁ Ἰησοῦς ὅμως φαίνεται ὅτι εἶχε πολλάκις ἄλλο μέσον, ἀνώτερον τοῦ ὕπνου, διὰ νὰ ἀναπαύηται. Τὴν νύκτα ἐκείνην οἱ συγγενεῖς τοῦ Πέτρου θὰ εἶχον θέσει πιθανῶς εἰς τὴν διάθεσίν του δωμάτιον φιλοξενίας. Τὸ πρωῒ ὅλοι ἐξύπνησαν κατὰ τὴν συνήθη ὥραν. Ἡτοιμάσθη τὸ πρόγευμα, ἀλλὰ διὰ νὰ καθήσουν εἰς τὴν τράπεζαν περιέμειναν νὰ ἐμφανισθῇ καὶ ὁ Διδάσκαλος. Μετά τινα λεπτὰ ἡ ὑπηρέτρια ἐπλησίασεν εἰς τὸ δωμάτιον τῆς ξενίας καὶ ἐκτύπησεν ἐλαφρῶς τὴν θύραν. Ἀπάντησις οὐδεμία. Κτυπᾷ ἐκ νέου... καὶ ἐπὶ τέλους ἡμιανοίγει τὴν θύραν... εὑρίσκει δὲ τὸ δωμάτιον κενόν.

— «Ποῦ εἶναι λοιπὸν ὁ Διδάσκαλος;» ἐρωτᾷ ἔκπληκτος.

— «Μαντεύω», ἀπαντᾷ ὁ Πέτρος, «διότι παρετήρησα ὅτι συχνάκις ἐξέρχεται τὸ πρωῒ διὰ νὰ εὕρῃ κανὲν ἐρημικόν, ἥσυχον μέρος καὶ νὰ μείνῃ ἐκεῖ ὁλομόναχος».

Ὁ Πέτρος καὶ οἱ μετ᾿ αὐτοῦ ἐξεκίνησαν τότε πρὸς ἀναζήτησίν του, διότι ἤδη ὁλόκληρον πλῆθος εἶχε πλημμυρίσει τοὺς δρόμους, θέλον νὰ χορτάσῃ νὰ βλέπῃ τὰ θαύματα τοῦ Ἰησοῦ. Ἐζήτησαν δεξιᾷ, ἐζήτησαν ἀριστερᾷ, εἰς τὰς κλιτύας τῶν λόφων, εἰς μικρὰς συστάδας καὶ ἐπὶ τέλους ἀνεκάλυψαν Αὐτὸν προσευχόμενον εἰς ἔρημόν τι μέρος.

Ἀκούσατε τώρα τὴν ἀνυπόμονον κραυγὴν τοῦ Πέτρου:

— «Διδάσκαλε, πλῆθος ἀνθρώπων σὲ ζητοῦσι...»

Καὶ παραβάλατε τὴν γαλήνιον καὶ ἀποφασιστικὴν ἀπάντησιν τοῦ Διδασκάλου.

—«Ἂς ὑπάγωμεν εἰς τὰς πλησίον κωμοπόλεις, διὰ νὰ κηρύξω καὶ ἐκεῖ· ἐπειδὴ διὰ τοῦτο ἐξῆλθον».

Θὰ ἦτο εὐκολώτερον νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς Καπερναούμ, καὶ νὰ ἔχῃ νὰ κάμῃ μὲ τὸ χθεσινὸν πλῆθος, παρὰ νὰ ἀντιμετωπίσῃ τὰς δυσπιστίας καὶ ἀμφιβολίας νέων μερῶν· ἀλλά, διὰ τὸν Ἰησοῦν, δὲν ὑπῆρχε κανεὶς δισταγμὸς ἐπὶ τοῦ πρακτέου. Ἡ προσευχὴ διαφωτίζει θαυμασίως τὴν ὅρασιν· πραΰνει καὶ ἐνδυναμώνει τὸ πνεῦμα· τονώνει τὰ νεῦρα. Ὅσον πλέον πολυάσχολοι ἦσαν αἱ ἡμέραι τοῦ Κυρίου ἡμῶν, τόσον περισσότερον πιστὸς ἦτο, εἰς τὴν πνευματικήν του συνάντησιν μὲ τὸν Θεόν· ὅσον ἐνωρίτερον ἐπεκοινώνει μὲ τὸν Πατέρα κατὰ τὰς πρωΐας (Ἡσ. ν΄. 4) τόσον περισσοτέρας ἐλάμβανε δυνάμεις διὰ νὰ δράσῃ καὶ νὰ ἀκτινοβολήσῃ περὶ Αὐτόν, καὶ τόσον περισσότερον πάλιν καιρὸν ὤφειλε νὰ διέλθῃ κατὰ μόνας μὲ Ἐκεῖνον, ἐκ τοῦ ὁποίου πᾶσα δύναμις πηγάζει.

3) Ἑτέρα περίπτωσις τῆς ἀτομικῆς προσευχῆς τοῦ Ἰησοῦ ἀναφέρεται ἐν τῷ πέμπτῳ κεφαλαίῳ τοῦ Λουκᾶ. Ἐγένετο ὀλίγον βραδύτερον μετὰ τὴν προηγουμένην σκηνὴν καὶ ἴσως μετὰ τὴν περιοδείαν, περὶ τῆς ὁποίας ὁ Ἰησοῦς ἀνέφερεν εἰς τὸν Πέτρον.

Εἰς μίαν ἐκ τῶν πολλῶν κωμοπόλεων τῆς Γαλιλαίας, κινηθεὶς ἀπὸ οἶκτον, ὅστις πάντοτε ἐπλήρου τὴν καρδίαν Του, εἶχε θεραπεύσει προκεχωρημένην ἀσθένειαν λέπρας, ὁ δὲ ἀσθενής, χωρὶς νὰ λάβῃ ὑπ᾿ ὄψιν του τὴν ῥητὴν διαταγὴν τοῦ Ἰησοῦ, εἶχε διαδώσει τόσον εὐρέως τὴν θεραπείαν του, ὥστε πλήθη πολλὰ συνέκλειον τὸν δρόμον τοῦ Ἰησοῦ διὰ νὰ τὸν ἀκούσωσι καὶ νὰ θεραπευθῶσιν ὑπ᾿ Αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ἀσθενειῶν αὐτῶν.

Παρατηρήσατε τώρα τί ἔκαμνεν ὁ Διδάσκαλος· «ἀπεσύρετο εἰς τὰς ἐρήμους καὶ προσηύχετο» (Λουκ. ε΄. 16). Ἡ φράσις αὕτη δὲν σημαίνει μίαν μεμονωμένην πρᾶξιν, ἀλλὰ ***συνήθειαν***, ἐφαρμοζομένην ἐπὶ ἡμέρας καὶ ἑβδομάδας. Ἀναγκαζόμενος ἕνεκα τοῦ μεγάλου πλήθους νὰ ἀποσύρηται εἰς τὴν ἔρημον καί, παρ᾽ ὅλας τὰς προσπαθείας Του, κατακολουθούμενος μέχρι τοῦ καταφυγίου Του, εἶχεν ὀλιγωτέρας εὐκαιρίας νὰ μένῃ μόνος, καίτοι ᾐσθάνετο ἐπιτακτικὴν ἀνάγκην τῆς μονώσεως· ὅθεν, καθ᾽ ὃν χρόνον ἐξακολουθεῖ ἐν ὑπομονῇ τὸ θαυμάστον Αὐτοῦ ἔργον, ἐπωφελεῖται πάσης εὐκαιρίας νὰ διαφεύγῃ ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν ἀπὸ τοῦ πλήθους καὶ νὰ προσεύχηται.

Πόσον ἡ ζωή Του ὡμοίαζεν εἰς τοῦτο πρὸς τὴν ἰδικήν μας! Ἀπασχολούμενοι ἀπὸ τὰ καθήκοντα καὶ τὰς ἐργασίας μας, ἀπὸ τὰς ἀνάγκας τῶν περὶ ἡμᾶς, εὑρισκόμεθα πρὸ ἰσχυροῦ πειρασμοῦ νὰ διαθέτωμεν ὀλίγον χρόνον διὰ τὰς πνευματικὰς ἀνάγκας μας. «Τοῦτο ***πρέπει νὰ γείνῃ***», λέγομεν, «ἔστω καὶ ἐὰν θὰ ταράξῃ ἐνίοτε τὰς στιγμάς, τὰς ὁποίας ἀφιερώνομεν εἰς τὴν προσευχήν».

—Ὄχι! διακηρύττει ἡ πεῖρα τοῦ Ἰησοῦ· ὄχι, μὴ τοποθετῆτε πρῶτον τὴν δρᾶσιν, ἀφίνοντες τὴν κατόπιν θέσιν εἰς τὴν προσευχήν, ἀλλὰ δίδετε τὴν ***πρώτην*** θέσιν εἰς τὴν προσευχήν· ἡ δρᾶσίς σας, λαμβάνουσα εὐλογίας ἐκ τῆς ***πρὸ αὐτῆς*** γενομένης προσευχῆς, θὰ φέρῃ τὰς μεγαλειτέρας ἐπιτυχίας. Ὅσον περισσότερον ὁ ἐξωτερικὸς κόσμος ἐζήτει νὰ ὑποκλέψῃ τὴν κατὰ μόνας ζωὴν τοῦ Ἰησοῦ, τόσον περισσότερον Οὗτος προσηλώνετο εἰς τὴν ὥραν τῆς κατὰ μόνας προσευχῆς Του καὶ τὴν γαλήνην τῆς ψυχῆς Του. Ὅσον περισσότερον τὸ πνεῦμά Του ἐκουράζετο, τόσον περισσότερον καιρὸν ἀφιέρωνε διὰ προσευχὴν εἰς περιβάλλον ἀτάραχον.

4) Τὴν τετάρτην περίπτωσιν μᾶς παρέχει πάλιν ὁ Λουκᾶς: «Ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις ἐξῆλθεν εἰς τὸ ὄρος ἵνα προσευχηθῇ· καὶ διενυκτέρευεν ἐν τῇ προσευχῇ τοῦ Θεοῦ» (Λουκ. Ϛ΄ 12). Τοῦτο συνέβη περὶ τὰ μέσα τοῦ δευτέρου ἔτους τῆς διακονίας Του. Εἶχε λάβει πεῖραν τῆς πωρώσεως τῶν πνευματικῶν ἀρχηγῶν τῆς Ἰουδαίας, οἵτινες κατεσκόπευον τὰ βήματά Του, κατέκρινον τὰς πράξεις Του καὶ ἔρριπτον τὰ σπέρματα τῆς ἀπιστίας εἰς τοὺς Γαλιλαίους, ἀνθρώπους μὲ πνεῦμα ἁπλοῦν καὶ ἀνόθευτον. Εἶναι ἡ ἡμέρα ἡ πρὸ τῆς ἐκλογῆς τῶν δώδεκα μαθητῶν καὶ τῆς ἐπὶ τοῦ Ὄρους ὁμιλίας. Ὁ Λουκᾶς δὲν μᾶς λέγει ὅτι ὁ Ἰησοῦς εἶχε λάβει ἀπόφασιν νὰ διέλθῃ ὁλόκληρον τὴν νύκτα ἐν προσευχῇ. Μὲ τὸ πνεῦμα καταπονημένον ἀπὸ τὰ ἀκατάπαυστα βέλη καὶ τὸ ἄσβεστον μῖσος τῶν ἐχθρῶν Του, σκεπτόμενος τὴν τόσον σοβαρὰν ἐργασίαν, ἥτις ἀνέμενεν Αὐτὸν τὴν ἑπομένην, ᾐσθάνθη ὅτι μόνον ἓν εἶχε νὰ κάμῃ. Ἐγνώριζε ποῦ νὰ εὕρῃ τὴν ἀνάπαυσιν, τὴν γλυκεῖαν, συναναστροφήν, τὴν καταπραϋντικὴν παρουσίαν καὶ τὴν σοφὴν συμβουλήν. Διευθύνων τὰ βήματά Του πρὸς βορρᾶν, ἀνεζήτησε τὴν ἐρημίαν τοῦ ὄρους διὰ νὰ προσευχηθῇ ἐκεῖ. Καὶ ἐνῷ προσηύχετο, ἐνῷ ἤκουσε τοῦ Πατρός Του τοὺς λόγους, καὶ ὡμίλει χωρὶς οὔτε τὰ χείλη νὰ ἀνοίγῃ, τὸ φῶς τῆς ἑσπέρας ἐγένετο λυκόφως καὶ μετ᾽ ὀλίγον οἱ λαμπροὶ ἀστέρες τοῦ στερεώματος ἀνεφάνησαν. Καὶ πάντοτε Ἐκεῖνος ἐξηκολούθει νὰ προσεύχηται, ἐνῷ περὶ Αὐτὸν τὸ σκότος ἐπυκνοῦτο καὶ ὑπεράνω τῆς κεφαλῆς Του τὸ γαλανὸν τοῦ οὐρανοῦ ἐγίνετο βαθύτερον· ἡ εὐεργετικὴ γαλήνη τοῦ Θεοῦ περιέβαλε τὴν φύσιν καὶ ἐπλήρωσε τὴν ψυχὴν τοῦ

Χριστοῦ μὲ εἰρήνην βαθεῖαν. Γοητευθεὶς ὑπὸ τῆς παρουσίας τοῦ Πατρός του, ἔχασε πᾶσαν αἴσθησιν τῆς διαρρεύσεως τῶν ὡρῶν, καὶ προσηύχετο, προσηύχετο μέχρις ὅτου ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἐξημέρωσεν. Ἡ ἀνατολὴ ἐρρόδισε καὶ τὸ ἔδαφος τῆς Παλαιστίνης, ἀρωματισμένον ἀπὸ τὴν δρόσον ἀνατολικῆς νυκτός, ἐθερμάνθη ὑπὸ τὰς ἀκτῖνας τοῦ ἀνατείλαντος ἡλίου. Καὶ τότε, «*ὅτε ἐγεινεν ἡμέρα*» (Λουκ. ς'. 13) «ἔκραξε τοὺς μαθητὰς Αὐτοῦ καὶ ἐξέλεξεν ἐξ αὐτῶν δώδεκα· κατέβη μετ' αὐτῶν καὶ ἐστάθη ἐπὶ τόπου πεδινοῦ ἔνθα εὑρίσκετο ὄχλος μαθητῶν αὐτοῦ καὶ πλῆθος πολὺ τοῦ λαοῦ... καὶ ἰάτρευεν αὐτούς, καὶ ἐδίδασκεν αὐτούς... διότι δύναμις ἐξήρχετο παρ' αὐτοῦ» (Λουκ. ς', 17-19). Ὑπάρχει τι τὸ ἐκπληκτικὸν εἰς ταῦτα μετὰ τὴν διανυκτέρευσιν ἐκείνην; Ἐὰν τὰς συγκινήσεις καὶ ἀνησυχίας μας διεδέχετο προσευχή, ἐὰν πρὸ τῶν ἀποφάσεων καὶ τῶν λόγων ἡμῶν προηγεῖτο προσευχή, ὁποία δύναμις θὰ ἐξήρχετο καὶ ἀπὸ ἡμᾶς! Διότι δὲν ὑπάρχει διαφορὰ μεταξὺ τῆς τότε καταστάσεως τοῦ Ἰησοῦ ἐν τῷ κόσμῳ καὶ τῆς νῦν καταστάσεως ἡμῶν.

5) Ἡ πέμπτη σκηνὴ προσευχῆς τοῦ Ἰησοῦ εὑρίσκεται ἐν Ματθ. ιδ'. καὶ Μάρκ. Ϛ'. Ὁ Ἰωάννης ἔχει ταύτην ὑπ' ὄψιν του εἰς τὸ ἕκτον κεφάλαιον τοῦ Εὐαγγελίου του. Ἦτο ἡ ἀρχὴ τοῦ τελευταίου ἔτους τῆς διακονίας τοῦ Κυρίου. Αὐτὸς καὶ οἱ μαθηταί του ἦσαν πολὺ ἀπησχολημένοι μὲ τὰ πλήθη τὰ ἀκαταπαύστως συγκεντρούμενα πέριξ αὐτῶν. Εἶχε διαδοθῆ τὸ τραγικὸν τέλος Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου. Ὑπὸ τὰς περιστάσεις ἐκείνας ἐπεβάλλετο ἀνάπαυσις σωματική, καθὼς ἐπίσης καὶ καιρός τις ἠρεμίας διὰ νὰ μελετηθῶσι τὰ ἐμπόδια τὰ ὁποῖα προέβαλλεν ἡ ἀντίστασις, ἥτις ἔβαινε ταχέως πρὸς τὸ κατακόρυφον. Ἀνελθόντες ἐπί τινος πλοιαρίου διηυθύνθησαν πρὸς τὴν ἀνατολικὴν ὄχθην τῆς λίμνης. Τὰ πλήθη ὅμως ἄπληστα παρηκολούθουν τὰς κινήσεις αὐτῶν καὶ ἐννοήσαντα τὴν διεύθυνσιν, πρὸς τὴν ὁποίαν κατηυθύνθησαν, παρέκαμψαν τὴν λίμνην καὶ ἔτρεξαν παρὰ τὰς ὄχθας αὐτῆς· οὕτω δὲ κατώρθωσαν νὰ φθάσουν πρὸ αὐτῶν. Ὅταν ὁ Ἰησοῦς ἐξῆλθε τοῦ πλοιαρίου, ὑπολογίζων νὰ λάβῃ τὴν ἀνάπαυσιν ἐκείνην τὴν ὁποίαν ἐχρειάζετο, εὗρεν ἐκεῖ ἐπὶ τῆς ὄχθης χιλιάδας ἄνθρωποι οἵτινες τὸν περιέμενον.

Οἱ μαθηταὶ ἔδειξαν ἆρά γε καμμίαν δυσφορίαν βλέποντες ὅτι δὲν ἠδύναντο οὐδὲ μίαν στιγμὴν νὰ ἡσυχάσουν; Εἶναι πολὺ πιθανόν. Ὁ Ἰησοῦς ὅμως «ἐσπλαγχνίσθη» καί, παρ' ὅλην τὴν κόπωσίν του, διῆλθεν ὑπομονητικῶς ὁλόκληρον τὴν ἡμέραν διδάσκων, καὶ περὶ τὸ ἑσπέρας, ὅταν οἱ μαθηταὶ τῷ προέτειναν νὰ ἀπολύσῃ τοὺς ὄχλους δι' ἔλλειψιν τροφῶν, ἐκράτησεν αὐτοὺς πλησίον Του, ἐχόρτασεν αὐτούς, πεντακισχιλίους καὶ πλέον τὸν ἀριθμόν, εὐλογήσας ὀλίγους ἄρτους καί τινα ὀψάρια.

Οὐδὲν κάμνει μεγαλητέραν ἐντύπωσιν εἰς τοὺς λαοὺς ὅλων τῶν αἰώνων καὶ ὅλων τῶν χωρῶν, ὅσον ἡ δύναμις, ἥτις χορηγεῖ τροφὴν ἐν ἀφθονίᾳ. Χιλιάδες ἄνθρωποι πλαγιάζουν κάθε ἑσπέραν πεινασμένοι· τοῦτο εἶχε συμβῆ καὶ τὴν ἡμέραν ἐκείνην. Ἀμέσως ἰσχυρὸν λαϊκὸν ρεῦμα ἐγεννήθη εἰς τὸ πλῆθος ἐκεῖνο· ἤθελον νὰ θέσουν ἐπὶ κεφαλῆς των τὸν θαυμαστὸν ἐκεῖνον Ἡγέτην καὶ νὰ ἀποτινάξουν τὸν ζυγὸν τῶν Ρωμαίων (Ἰωάν. Ϛ'. 15). Ἐνόμιζον ὅτι ἐὰν μόνον ὁ Ἰησοῦς συγκατετίθετο, ἡ ἐπιτυχία ἦτο ἀσφαλής.

Ἡ διαδήλωσις ἐκείνη δὲν ὁμοιάζει καταπληκτικῶς μὲ τὰς προτάσεις, τὰς

ὁποίας ἔκαμε πρὸς τὸν Ἰησοῦν ὁ Σατανᾶς ἐν τῇ ἐρήμῳ; Ἦτο πραγματικὸς πειρασμός, ἂν καὶ δὲν εὕρισκεν ἠχῶ ἐν Αὐτῷ. Μὲ τὴν μεγάλην ἐπιρροήν, τὴν ὁποίαν ἡ παρουσία Του ἐξήσκει πολλάκις, καθησύχασε τὸ κίνημα καὶ ἠνάγκασε [1] τοὺς μαθητὰς νὰ εἰσέλθουν εἰς τὸ πλοιάριον καὶ νὰ προπορευθοῦν Αὐτοῦ πρὸς τὸ ἀντίπεραν τῆς λίμνης, καθ᾽ ὅν χρόνον ἀπέλυε τὸ πλῆθος.

«Ὅτε δὲ ἀπέλυσε τοὺς ὄχλους, ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος καὶ παρέμεινε προσευχόμενος μέχρι βαθείας αὐγῆς» (Μάρκ. Ϛ΄. 46-47). Δευτέρα ὁλονυκτία προσευχῆς! Κουρασμένος σωματικῶς, μὲ φρίκην πνεύματος ἐπὶ τῇ προσεγγίσει γεγονότος, τὸ ὁποῖον προηγθάνετο ἤδη, τοῦ τραγικοῦ Του θανάτου, καταφεύγει ἐκ νέου εἰς τὸ ἀλάνθαστον φάρμακον, τὴν μόνωσιν καὶ τὴν προσευχήν. Δι᾽ αὐτῶν πραγματικῶς ὑπερνικᾷ ὅλας τὰς δυσκολίας, θριαμβεύει ἐναντίον ὅλων τῶν πειρασμῶν καὶ παρακάμπτει τοὺς σκοπέλους. Πόσον ὀλίγον ἡμεῖς, οἱ σημερινοὶ μαθηταί Του, προσέχομεν εἰς τὸν χρόνον, τὸν ὁποῖον ἀφιέρωνεν εἰς τὴν προσευχὴν ὁ Ἄνθρωπος ἐκεῖνος, ὅστις ἠννόει τὴν προσευχὴν καὶ ἐπραγματοποίει αὐτὴν τόσον σπουδαίως!

(ἀκολουθεῖ)

S. D. Gordon.

(Κατὰ μετάφρασιν ἐκ τοῦ Ἀγγλικοῦ, ὑπὸ Κ. Μεταλληνοῦ).

ΑΙ ΠΑΡΑΒΟΛΑΙ ΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ ΗΜΩΝ

Ὑπὸ Ριχάρδου Τρὲντς (Richard Trench)

(κατ᾽ ἐπιτομὴν ἐκ τοῦ Ἀγγλικοῦ)

(συνέχεια).

ΙΔ΄.

Ἡ παραβολὴ τῶν ταλάντων.

Ματθ. κε΄. 14—30.

Τῆς παραβολῆς ταύτης εὑρίσκομεν βραχυτάτην περίληψιν ἐν Μάρκ. ιγ΄. 34: «Ὡς ἄνθρωπος ἀποδημῶν, ὅστις ἀφῆκε τὴν οἰκίαν αὐτοῦ καὶ ἔδωκεν εἰς τοὺς δούλους αὐτοῦ τὴν ἐξουσίαν καὶ εἰς ἕκαστον τὸ ἔργον αὐτοῦ καὶ εἰς τὸν θυρωρὸν προσέταξε νὰ ἀγρυπνῇ». Ἐπίσης παρὰ τῷ Λουκᾷ (ιθ΄. 11) εὑρίσκομεν παραβολὴν ἐν πολλοῖς ὁμοίαν πρὸς τὴν προκειμένην, οὐχὶ ὅμως τὴν αὐτήν. Ἐν πρώτοις, ἡ παρὰ Λουκᾷ παραβολὴ ἐλέχθη ὅτε ὁ Ἰησοῦς ἐπλησίαζε πρὸς τὰ Ἱεροσόλυμα, ἐνῷ ἡ παρὰ Ματθαίῳ ἐλέχθη τρεῖς ἡμέρας μετὰ τὴν εἴσοδόν του εἰς τὴν πόλιν. Ἐκείνη ἐλέχθη πρὸς τὰ πλήθη, αὕτη πρὸς μόνους τοὺς μαθητάς. Ἐκείνη πραγματεύεται οὐχὶ ἁπλῶς περὶ τῶν δούλων, εἰς οὓς ἔδωκεν ὁ ἀποδημήσας ἡγεμὼν ἀργύρια πρὸς ἐκμετάλλευσιν, ἀλλὰ καὶ περὶ ὑπηκόων αὐτοῦ στασιασάντων κατὰ τῆς ἐξουσίας αὐτοῦ, ἐνῷ ἡ προκειμένη παραβολὴ μόνον περὶ τῶν δούλων πραγ-

[1] Ἡ λέξις «*ἠνάγκασεν*» (Ματθ. ιδ΄. 22) σημαίνει ἴσως ὅτι καὶ οἱ μαθηταί του ἐπεδοκίμασαν τὸ ἐπαναστατικὸν κίνημα τοῦ λαοῦ καὶ ἦλθον εἰς συνεννόησιν μετ᾽ αὐτῶν.

ματεύεται. Ἀλλὰ καὶ διάφορον μάθημα διδάσκει ἡ μία καὶ ἡ ἑτέρα παραβολή. Ἐκείνη μὲν (ἡ παρὰ Λουκᾷ) ἀπέβλεπεν εἰς τὸ νὰ διδάξῃ τὸν ὄχλον, ὅστις ἄνευ πολλῆς σκέψεως ἢ πίστεως ἠκολούθει τὸν Κύριον, ὅτι οὗτος ἐπρόκειτο νὰ ἀποδημήσῃ καὶ ὅτι μετὰ τὴν ἀποδημίαν αὐτοῦ θὰ ἐξηγείρετο κατ' αὐτοῦ ὁ κόσμος, ἐν τούτοις ἐν καιρῷ (μὲ τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου) θὰ ἐπανήρχετο θριαμβευτής, τιμωρὸς τῶν ἐχθρῶν Του καὶ βραβευτὴς τῶν πιστῶν Του. Αὕτη δὲ (ἡ προκειμένη) παραβολή, ἀπευθυνομένη μόνον εἰς τοὺς μαθητάς, ἐσκόπει νὰ διδάξῃ αὐτοὺς τὴν ὑποχρέωσιν καὶ τὴν εὐθύνην, ἣν ἕκαστος ὑπηρέτης τοῦ Κυρίου ὑπέχει διὰ τὰ εἰς αὐτὸν ἐμπεπιστευμένα ὑπὸ τοῦ Θεοῦ τάλαντα ἢ δῶρα.

«[Διότι θέλει ἔλθει] ***ὡς ἄνθρωπος ἀποδημῶν, ὅστις ἐκάλεσε τοὺς δούλους αὐτοῦ καὶ παρέδωκεν εἰς αὐτοὺς τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ***[1]». Ἀληθῶς ὁ Κύριος ἐπρόκειτο νὰ ἀποδημήσῃ εἰς χώραν μακρὰν καὶ ἤθελε νὰ ἐφοδιάσῃ τοὺς δούλους Αὐτοῦ καὶ τοὺς διαδόχους αὐτῶν μὲ πᾶν ὅ,τι ἦτο ἀναγκαῖον εἰς αὐτοὺς κατὰ τὴν ἀπουσίαν Του. Ὁ ἐφοδιασμὸς οὗτος ἐπρόκειτο κυρίως νὰ γίνῃ κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς Πεντηκοστῆς, διὰ τῆς δωρεᾶς τοῦ Ἁγ. Πνεύματος· ἐν τούτοις καὶ πρὸ τοῦ πάθους Αὐτοῦ (Ἰωάν. ιε΄. 3) καὶ μετὰ τὴν ἀνάστασιν Αὐτοῦ (Ἰωάν. κ΄. 22) ἔδωκεν εἰς τοὺς μαθητὰς διάφορα πνευματικὰ ἐφόδια. Ἔκτοτε δὲ καθ' ὅλους τοὺς αἰῶνας ἐφοδιάζει τοὺς δούλους Αὐτοῦ μὲ πλούσια πνευματικὰ δῶρα. Ὥστε ἡ διδασκαλία τῆς προκειμένης παραβολῆς ἔχει πλήρη ἐφαρμογὴν καὶ εἰς τοὺς ἁπανταχοῦ πιστούς Του—εἰς τὴν Ἐκκλησίαν Του—ἔκτοτε καὶ μέχρι συντελείας τοῦ αἰῶνος.

«***Καὶ εἰς ἄλλον μὲν ἔδωκε πέντε τάλαντα, εἰς ἄλλον δὲ δύο, εἰς ἄλλον δὲ ἕν· εἰς ἕκαστον κατὰ τὴν ἰδίαν αὐτοῦ ἱκανότητα, καὶ ἀπεδήμησεν εὐθύς***». Ἡ ἄνισος αὕτη διανομὴ τῶν ταλάντων δὲν ἐγένετο, ὡς ὁ Θεοφύλακτος φρονεῖ, ἀναλόγως τῆς πίστεως καὶ καθαρότητος ἑκάστου, διότι καὶ ἡ πίστις εἶναι ἓν ἐκ τῶν ταλάντων ἢ δώρων τοῦ Θεοῦ· ἀλλ' ἐγένετο ἀναλόγως τῆς «ἱκανότητος», ἤτοι, τῆς πρὸς χρησιμοποίησιν δυνάμεως ἑκάστου. Ἡ φυσικὴ ἱκανότης ἢ ἰδιοφυΐα ἑκάστου ἀνθρώπου ἀποτελεῖ τὴν βάσιν, συμφώνως πρὸς τὴν ὁποίαν ὁ Θεὸς χορηγεῖ τὰ πνευματικά Του δῶρα ἢ τάλαντα[2]. Εἶναι ἡ «ἱκανότης» αὕτη περίπου

(1) Πρὸς ὀρθὴν κατανόησιν τῆς προκειμένης παραβολῆς, πρέπει νὰ ἐνθυμηθῶμεν ὅτι ἐδῶ, ὅπως ἐν γένει ἐν τῇ Γραφῇ, ***δοῦλος*** σημαίνει ***ἀνδράποδον*** ἢ ***ἠγορασμένος***. Τὴν σήμερον δὲν συνειθίζει οἰκοδεσπότης τις, ὁσάκις ἀπέρχεται εἰς μακρυνὸν ταξείδιον, νὰ ἐφοδιάζῃ τοὺς μισθωτοὺς ὑπηρέτας του μὲ κεφάλαια πρὸς ἐμπορίαν ἢ κερδοσκοπίαν διὰ λογαριασμόν του. Εἰς τὴν ἀρχαιότητα ὅμως οἱ ἠγορασμένοι δοῦλοι ἦσαν ἰδιοκτησία τοῦ κυρίου των, δὲν ἠδύναντο ἄνευ τῆς γνώσεως καὶ ἀδείας του νὰ ἔχουν περιουσίαν, πᾶν δὲ ὅ,τι ἐκέρδιζον ἐκ τῆς ἐργασίας των ἀνῆκε δικαιωματικῶς εἰς τὸν κύριόν των. Διὰ τοῦτο πολλάκις οἱ δοῦλοι, ὅταν ἦσαν εὐφυεῖς ἢ κάτοχοι μιᾶς ἐπικερδοῦς τέχνης, εἰργάζοντο τῇ ἀδείᾳ ἢ τῇ ἐντολῇ τοῦ κυρίου των, ἀποδίδοντες δὲ εἰς αὐτὸν τὰ κέρδη των, ἐλάμβανον παρ' αὐτοῦ ὅ,τι μερίδιον ἐκ τῶν κερδῶν αὐτὸς προέκρινε νὰ τοῖς παραχωρήσῃ.

(2) Ἐκ τῆς προκειμένης παραβολῆς ἀναμφιβόλως προῆλθε καὶ ἡ εἰς πάσας τὰς σημερινὰς γλώσσας χρησιμοποίησις τῆς λέξεως «τάλαντον» ὑπὸ τὴν μεταφορικὴν αὐτῆς ἔννοιαν, δηλ. τοῦ πνευματικοῦ ἢ διανοητικοῦ χαρίσματος. Οὕτω λ. χ. λέγομεν κοινῶς σήμερον ὅτι ὁ δεῖνα «ἔχει τάλαντον», δηλ. κλίσιν καὶ ἰδιοφυΐαν, εἰς τὰ γράμματα, τὴν μουσικήν, τὰς τέχνας, κτλ.

ὅ,τι ἡ ***χωρητικότης*** διὰ τὸ δοχεῖον. Ἑκάστη ἀνθρωπίνη ψυχὴ λαμβάνει παρὰ τοῦ Θεοῦ ἐκεῖνα τὰ πνευματικὰ τάλαντα, ἅτινα εἶναι ἱκανὴ νὰ χωρέσῃ καὶ νὰ χρησιμοποιήσῃ. Ὑπάρχουσιν, ὡς ὁ Παῦλος ἐξηγεῖ, «διαιρέσεις» (ἤτοι ποικιλίαι, διακρίσεις) χαρισμάτων, διακονιῶν καὶ ἐνεργημάτων, τὸ Πνεῦμα ὅμως, τὸ παρέχον ταῦτα, εἶναι ἓν καὶ τὸ αὐτό(3). Ὅπως δὲ ὅλον τὸ σῶμα δὲν δύναται νὰ ἦναι ὀφθαλμός, οὔτε στρατός τις νὰ ἀποτελῆται ὁλόκληρος ἐκ στρατηγῶν, οὕτω καὶ ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τοῦ Χριστοῦ δὲν δύνανται ὅλοι νὰ ἦναι ἀρχηγοὶ καὶ διδάσκαλοι.

Τὰ ἑπόμενα τρία ἐδάφια (17—19) περιλαμβάνουσιν ὁλόκληρον τὴν περίοδον μεταξὺ τῆς «ἀποδημίας» ἢ ἀναλήψεως τοῦ Κυρίου καὶ τῆς δευτέρας Αὐτοῦ ἐπιφανείας. ***«Ὑπῆγε δὲ ὁ λαβὼν τὰ πέντε τάλαντα καὶ ἐργαζόμενος δι' αὐτῶν, ἐκέρδησεν ἄλλα πέντε τάλαντα. Ὡσαύτως καὶ ὁ λαβὼν τὰ δύο, ἐκέρδησε καὶ αὐτὸς ἄλλα δύο»*** (4). Οἱ δύο οὗτοι δοῦλοι συμβολίζουσιν ὅλους, ὅσοι διαχειρίζονται καὶ χρησιμοποιοῦσι πιστῶς καὶ ἐπιμελῶς τὰ δῶρα τοῦ Θεοῦ, τὰ ἐμπεπιστευμένα αὐτοῖς. Ἀλλὰ καὶ μεταξὺ τῶν πιστῶν τούτων δούλων βλέπομεν διαφορὰν εἰς τὰ ἀποτελέσματα τῆς διακονίας των. Ὁ εἷς κερδίζει περισσότερα τοῦ ἄλλου, διότι εἶναι καὶ ἐφωδιασμένος μὲ περισσότερα πνευματικὰ κεφάλαια. Μὲ τοῦτο διδασκόμεθα ὅτι ἀναλόγως τῶν ἐφοδίων ἑκάστου θέλουσι ζητηθῆ παρ' αὐτοῦ καὶ οἱ καρποὶ τῆς χρησιμοποιήσεως αὐτῶν. Ἐκ δὲ τῆς παρὰ Λουκᾷ συγγενοῦς παραβολῆς, ὅπου ἕκαστος δοῦλος ἔλαβε τὸ αὐτὸ κεφάλαιον καὶ ἄλλος μὲν τὸ ἐδεκαπλάσίασεν, ἄλλος τὸ ἐπενταπλασίασε, κτλ., διδασκόμεθα ὅτι τὰ πνευματικὰ κέρδη τοῦ ἀνθρώπου ἐξαρτῶνται ἐκ τοῦ ζήλου καὶ τῆς ἐπιμελοῦς χρήσεως τῶν πνευματικῶν του δώρων.

«Ὁ δὲ λαβὼν τὸ ἓν τάλαντον ὑπῆγε καὶ ἔσκαψεν εἰς τὴν γῆν καὶ ἔκρυψε τὸ ἀργύριον τοῦ κυρίου αὐτοῦ». Μεταξὺ τῶν λαμβανόντων πνευματικὰ τάλαντα, ὑπάρχουσι καὶ οἱ ἀνάξιοι αὐτῶν, οἱ μὴ ἐκτιμῶντες αὐτὰ ἢ μὴ ἐνδιαφερόμενοι διὰ τὴν χρησιμοποίησιν καὶ ἐπαύξησιν αὐτῶν. Ἡ εἰκὼν αὕτη τῆς ἀποκρύψεως τοῦ ταλάντου ἐντὸς τῆς γῆς συμβολίζει ἄριστα τὴν μωρίαν τῆς μὴ χρησιμοποιήσεως πολυτίμων δωρεῶν πνευματικῶν (5).

«Μετὰ δὲ καιρὸν πολὺν ἔρχεται ὁ κύριος τῶν δούλων ἐκείνων καὶ θεωρεῖ λογαριασμὸν μετ' αὐτῶν». Προσέρχονται προθύμως οἱ πιστοὶ δοῦλοι, προσκομί-

(3) «Δίδεται δὲ εἰς ἕκαστον ἡ φανέρωσις τοῦ Πνεύματος πρὸς τὸ συμφέρον. Διότι εἰς ἄλλον μὲν δίδεται διὰ τοῦ Πνεύματος λόγος σοφίας, εἰς ἄλλον δὲ λόγος γνώσεως....εἰς ἄλλον δὲ πίστις...εἰς ἄλλον δὲ χαρίσματα ἰαμάτων... εἰς ἄλλον δὲ ἐνέργειαι θαυμάτων, εἰς ἄλλον δὲ προφητεία, εἰς ἄλλον δὲ διακρίσεις πνευμάτων, εἰς ἄλλον δὲ εἴδη γλωσσῶν, εἰς ἄλλον δὲ ἑρμηνεία γλωσσῶν. Πάντα δὲ ταῦτα ἐνεργεῖ τὸ ἓν καὶ τὸ αὐτὸ Πνεῦμα, διανέμον ἰδίᾳ εἰς ἕκαστον καθὼς θέλει» (Α΄. Κορ. ιβ΄. 7—11).

(4) Εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο ὑπάρχει σημαντικὴ λεπτομερειακὴ διαφορὰ μεταξὺ τῆς παρὰ Λουκᾷ προμνημονευθείσης παραβολῆς καὶ τῆς προκειμένης. Ἐκεῖ ὁ ἀποδημῶν κύριος δίδει εἰς τοὺς δέκα δούλους του ἀνὰ *μίαν* μνᾶν· (δηλ. εἰς ὅλους δίδει *ἴσον ποσόν)*. Ἐκ δὲ τῆς μιᾶς ταύτης μνᾶς ἐκέρδησεν ὁ εἷς δεκαπλάσια, ὁ ἕτερος πενταπλάσια, κτλ.

(5) Σοφία Σειρὰχ κ΄. 30,31: «σοφία κεκρυμμένη καὶ θησαυρὸς ἀφανής, τίς ὠφέλεια ἐν ἀμφοτέροις ; κρείσσων ἄνθρωπος ἀποκρύπτων τὴν μωρίαν αὐτοῦ ἢ ἄνθρωπος ἀποκρύπτων τὴν σοφίαν αὐτοῦ».

ζοντες τὰ ὅσα διὰ τῆς ἐπιμελείας των ἐκέρδησαν διὰ τὸν κύριόν των. Οὕτω μετὰ χαρᾶς ἐν τῇ μεγάλῃ ἡμέρᾳ τῶν λογαριασμῶν οἱ δίκαιοι θὰ σπεύσωσιν εἰς προϋπάντησιν τοῦ Κυρίου, φέροντες μεθ' ἑαυτῶν τοὺς καρποὺς τῶν κόπων αὐτῶν (6).

Σημειώσατε πῶς οἱ πιστοὶ δοῦλοι τῆς παραβολῆς, ἀποδίδοντες λογαριασμόν, τονίζουσιν ὅτι τὸ κεφάλαιον, ἐξ οὗ προῆλθε τὸ κέρδος των, ἦτο τοῦ κυρίου των. «***Κύριε, πέντε τάλαντα μοὶ παρέδωκας***». Ἐπίσης καὶ εἰς τὴν συγγενῆ παρὰ τῷ Λουκᾷ παραβολὴν ὁ πιστὸς δοῦλος προσέρχεται λέγων: «***Κύριε, ἡ μνᾶ σου ἐκέρδησε δέκα μνᾶς***». Οὕτω καὶ ὁ Παῦλος: «Περισσότερον αὐτῶν πάντων ἐκοπίασα· πλὴν οὐχὶ ἐγώ, ἀλλ' ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ ἡ μετ' ἐμοῦ» (Α'. Κορ. ιε'. 10). «***Εἴσελθε εἰς τὴν χαρὰν τοῦ κυρίου σου***». Προδήλως ἐδῶ ὑπονοεῖται ὅτι ἐπὶ τῇ αἰσίᾳ ἐπιστροφῇ τοῦ κυρίου ἐκ τοῦ μακρυνοῦ ταξειδίου του, θὰ δοθῇ μεγάλη ἑορτή, καὶ εἰς τὴν ἑορτὴν ταύτην οἱ ἀποδειχθέντες πιστοὶ δοῦλοι καλοῦνται νὰ λάβουν μέρος. Εἶναι γνωστὸν ὅτι κατὰ τὴν ἀρχαιότητα ὅταν εἴς τινας περιπτώσεις κύριός τις προσεκάλει ἕνα δοῦλόν του νὰ καθήσῃ μαζύ του εἰς τὴν τράπεζαν, τοῦτο ἀπετέλει καὶ συνεπήγετο τὴν ***χειραφέτησιν*** τοῦ δούλου, ἤτοι, ὁ δοῦλος ἐκεῖνος ἦτο τοῦ λοιποῦ ἐλεύθερος. Ἴσως καὶ ἐδῶ τοιοῦτό τι ὑπονοεῖται (7).

Μένει ὅμως ἀκόμη νὰ λογοδοτήσῃ καὶ ὁ κρύψας τὸ τάλαντόν του ἐν τῇ γῇ. Οὗτος δὲν ἔσπευσεν ὡς οἱ ἄλλοι εἰς τὴν λογοδοσίαν, ἀλλ' ἔμεινε τελευταῖος. Ὁ ἄνθρωπος οὗτος δὲν εἶχε σπαταλήσει τὸ ἐμπεπιστευμένον αὐτῷ χρῆμα, ὡς ὁ Ἄσωτος Υἱός, οὐδὲ εἶχε περιέλθει εἰς τὴν ἀδυναμίαν τοῦ νὰ ἀποδώσῃ τὸ χρῆμα τοῦ κυρίου του, ὡς ὁ Ἄσπλαγχνος Δοῦλος. Ἡ ἐνοχή του συνίστατο εἰς τὸ ὅτι εἶχε κρύψει καὶ ἀφήσει ἀχρησιμοποίητον τὸ τάλαντον, ὅπερ τῷ εἶχεν ἐμπιστευθῆ ὁ κύριός του. Καὶ ἐδῶ συμβολίζονται ἐκεῖνοι, οἵτινες, ἐνῷ εἶναι ἐφωδιασμένοι πνευματικῶς πρὸς δρᾶσιν ἐν τῇ βασιλείᾳ καὶ ὑπὲρ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ, ἀρνοῦνται νὰ ἐπιδοθῶσιν εἰς τὴν δρᾶσιν ταύτην καὶ προβάλλουσι διαφόρους προφάσεις. Οἱ μὲν λέγουσιν: «Ἡ φροντὶς διὰ τὴν ἰδίαν μου σωτηρίαν εἶναι ἀρκετὰ μεγάλη, ὥστε νὰ μὲ ἀπασχολῇ ἐξ ὁλοκλήρου». Ἄλλοι πάλιν: «Ἡ εὐθύνη τῆς πνευματικῆς ἐργασίας ὑπὲρ τῶν ψυχῶν τῶν ἄλλων εἶναι τόσον μεγάλη καὶ τόσον φοβερά, ὥστε δὲν τολμῶ νὰ τὴν ἀναλάβω, μήπως γίνω πρόξενος κακοῦ μᾶλλον ἢ καλοῦ». Καὶ εἰς τὴν ἀρχαίαν Ἐκκλησίαν, ὡς μᾶς πληροφορεῖ ἡ ἱστορία, ὑπῆρξαν οὐκ ὀλίγοι, οἵτινες ἐνῷ ἐκλήθησαν νὰ ἀναλάβωσι ποιμαντορικὰ καθήκοντα, ἐπροτίμησαν νὰ ἀποσυρθῶσιν εἰς σπήλαια καὶ ἐρημίας, ἐγκαταλείποντες τοὺς ἀδελφούς των, οὓς ἔπρεπε νὰ ἐξυπηρετήσωσι.

«***Κύριε, σὲ ἐγνώρισα ὅτι εἶσαι σκληρὸς ἄνθρωπος, θερίζων ὅπου δὲν ἔσπειρας καὶ συνάγων ὅθεν δὲν διεσκόρπισας. Καὶ φοβηθείς, ἔκρυψα τὸ***

---

(6) Ὡς ὁ Παῦλος ὑπαινίττεται, ὅταν γράφων πρὸς τοὺς ἀγαπητούς του Θεσσαλονικεῖς προσηλύτους λέγει: «Διότι τίς ἡ ἐλπὶς ἡμῶν ἢ ἡ χαρὰ ἢ ὁ στέφανος τῆς καυχήσεως; ἢ οὐχὶ καὶ σεῖς ἔμπροσθεν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐν τῇ παρουσίᾳ αὐτοῦ; Διότι σεῖς εἶσθε ἡ δόξα ἡμῶν καὶ ἡ χαρά» (Α'. Θεσσ. β'. 16, Β'. Κορ. α'. 14, Φιλιππ. δ'. 1).

(7) Ἰωάν. ιε'. 15: «Δὲν σᾶς λέγω πλέον δούλους.... ὑμᾶς δὲ εἶπον φίλους» (πρβλ. Λουκ. ιβ'. 37).

τάλαντόν σου ἐν τῇ γῇ. Ἰδού, ἔχεις τὸ σόν». Ὁ ὀκνηρὸς οὗτος δοῦλος ζητεῖ νὰ δικαιολογηθῇ, ἐπιρρίπτων τὴν ἠθικὴν εὐθύνην εἰς τὸν κύριόν του. Τον κατηγορεῖ ὅτι τῷ ζητεῖ κέρδος, χωρὶς νὰ τῷ δώσῃ τὰ μέσα πρὸς ἀπόκτησιν τοῦ κέρδους. Ἤτοι, τὸν συκοφαντεῖ· διότι ὁ κύριος τῷ εἶχε δώσει ἓν κεφάλαιον, ὅπερ αὐτὸς ἐπιμελῶς διαχειριζόμενος θὰ ἠδύνατο νὰ ἐπαυξήσῃ ἀναλόγως.

Πλὴν ὁ κύριός του τὸν ἀποστομώνει καὶ τὸν καταδικάζει ἐκ τοῦ ἰδίου αὐτοῦ στόματος, χωρὶς νὰ λάβῃ τὸν κόπον νὰ ἀναιρέσῃ τὴν συκοφαντίαν: ***«Πονηρὲ δοῦλε καὶ ὀκνηρέ, ἤξευρες ὅτι θερίζω ὅπου δὲν ἔσπειρα καὶ συνάγω ὅθεν δὲν διεσκόρπισα· ἔπρεπε λοιπὸν νὰ βάλῃς τὸ ἀργύριόν μου εἰς τοὺς τραπεζίτας, καὶ ἐλθὼν ἐγώ, ἤθελον λάβει τὸ ἐμὸν μετὰ τόκου».*** Μὲ ἄλλας λέξεις, «ἀφοῦ εἶμαι τόσον σκληρὸς καὶ πλεονέκτης, ὅσον μὲ παριστάνεις, αὐτὸς ἦτο εἷς ἐπὶ πλέον λόγος νὰ τοποθετήσῃς τὸ κεφάλαιον, ὅπερ σοὶ ἐνεπιστεύθην, ἔστω καὶ εἰς μίαν τράπεζαν ἐπὶ τόκῳ, ὥστε νὰ δυνηθῇς νὰ μοῦ τὸ παρουσιάσῃς μὲ μικρὸν μέν, ἀλλ' ἀσφαλὲς κέρδος. Διὰ τοῦτο εἶσαι ἔτι πλέον ἀναπολόγητος, παρ' ὅσον θὰ ἦσο, ἂν δὲν ἐπεκαλεῖσο τὸν φόβον τῆς σκληρότητός μου, ὡς δικαιολογίαν τῆς ἀδρανείας καὶ ὀκνηρίας σου».

Ἡ γενικὴ ἔννοια τῆς κρίσεως ταύτης τοῦ κυρίου εἶναι ἀρκούντως σαφής. Ἐὰν πιστεύωμεν ὅτι ὁ Θεὸς ἦναι Θεὸς αὐστηρός, ὅστις θὰ ζητήσῃ ἀκριβέστατον λογαριασμὸν παρ' ἡμῶν, τοῦτο καθιστᾷ ἔτι μᾶλλον ἀσυγχώρητον καὶ ἀδικαιολόγητον οἱανδήποτε ἐκ μέρους ἡμῶν ἀμέλειαν τῶν πνευματικῶν Αὐτοῦ δώρων καὶ ὀκνηρίαν περὶ τὴν χρησιμοποίησιν αὐτῶν. Καὶ δὲν πρέπει νὰ ἀναμένωμεν οἱανδήποτε ἐπιείκειαν ἢ ἔλεος ἐκ μέρους Αὐτοῦ διὰ τὴν τοιαύτην ἡμῶν ἀμέλειαν.

«Λάβετε λοιπὸν ἀπ' αὐτοῦ τὸ τάλαντον». Ὁ ἀναξίως διαχειρισθεὶς μίαν δωρεὰν τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τέλους τὴν χάνει. Ὅπως ἓν μέλος τοῦ σώματος, μὴ χρησιμοποιούμενον καὶ μὴ κινούμενον, βαθμηδὸν ἀποβάλλει τὴν δύναμιν τοῦ νὰ κινηθῇ καὶ ξηραίνεται καὶ ἀτροφεῖ, οὕτω καὶ ἐν τῇ πνευματικῇ φύσει, τὰ δῶρα τοῦ Θεοῦ, ἂν μένωσι παρημελημένα καὶ ἀχρησιμοποίητα, ἐξαφανίζονται. Ὅπως τοὐναντίον τὰ μέλη τοῦ σώματος, τὰ διαρκῶς καὶ ἐντατικῶς κινούμενα καὶ γυμναζόμενα, δὲν φθίνουν οὐδὲ φθείρονται ἐκ τῆς κοπώσεως, ἀλλὰ τονοῦνται καὶ ἀναπτύσσονται, οὕτω καὶ τὰ πνευματικὰ χαρίσματα πολλαπλασιάζονται χρησιμοποιούμενα. Αὕτη εἶναι ἡ ἔννοια τῶν λέξεων: ***«Εἰς τὸν ἔχοντα θέλει δοθῇ, ἀπὸ δὲ τοῦ μὴ ἔχοντος καὶ ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ἔχει, θέλει ἀφαιρεθῇ ἀπ' αὐτοῦ».***

Καὶ τὸ τέλος τοῦ πονηροῦ δούλου εἶναι τὸ ἀντίθετον τοῦ τῶν πιστῶν συνδούλων αὐτοῦ: ***«Καὶ τὸν ἀχρεῖον δοῦλον ρίψατε εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον· ἐκεῖ θέλει εἶσθαι ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ τριγμὸς τῶν ὀδόντων».*** Ἀντὶ τοῦ φωτὸς καὶ τῆς χαρᾶς, εἰς ἣν εἰσήχθησαν οἱ πιστοί, οὗτος ρίπτεται εἰς τὸ σκότος καὶ τὴν ἀπελπισίαν — ἔξω, μακρὰν τῆς παρουσίας τοῦ κυρίου καὶ τῶν συνδούλων αὐτοῦ.

Δὲν εἶναι ἄσκοπον νὰ παραβάλωμεν τὰ αἴτια τοῦ ἀποκλεισμοῦ τοῦ δούλου τούτου ἀφ' ἑνὸς καὶ τῶν μωρῶν παρθένων ἀφ' ἑτέρου. Αἱ μὲν μωραὶ παρθένοι ἐκλείσθησαν ἔξω ἕνεκα ματαιόφρονος καὶ ἀπερισκέπτου αὐτοπεποιθήσεως· οὗτος δὲ ἀπεκλείσθη ἕνεκεν ἐλλείψεως αὐτοπεποιθήσεως, ἐξ ἴσου μωρᾶς καὶ ἁμαρτωλῆς. Ἐκεῖναι μὲν ἦσαν ὑπὲρ τὸ δέον τολμηραί, οὗτος δὲ ὀλιγώτερον τοῦ δέοντος τολ-

μηρός. Αὗται εἶναι δύο πνευματικαὶ ὕφαλοι, ἐπὶ τῶν ὁποίων πάντες κινδυνεύομεν νὰ ἐξοκείλωμεν. Εἰς μὲν τοὺς ἄγαν αὐτοπεποιθότας καὶ τολμηροὺς ἡ Γραφὴ λέγει: «Ἐργάζεσθε τὴν ἑαυτῶν σωτηρίαν ***μετὰ φόβου καὶ τρόμου***» (Φιλιπ. β' 12). «Στενὴ ἡ πύλη καὶ τεθλιμμένη ἡ ὁδός, ἡ φέρουσα εἰς τὴν ζωήν, καὶ ***ὀλίγοι*** οἱ εὑρίσκοντες αὐτὴν» (Ματθ. ζ' 14). «Ἐάν τις θέλῃ νὰ ἔλθῃ ὀπίσω μου, ***ἂς ἀπαρνηθῇ ἑαυτόν***» (Ματθ. ις' 24). Εἰς δὲ τοὺς στερουμένους τῆς δεούσης πεποιθήσεως καὶ σταθερότητος λέγει: «Δὲν ἐλάβετε πνεῦμα δουλείας ἵνα ***φοβῆσθε*** πάλιν» (Ρωμ. η' 15). «Διότι δὲν προσήλθετε εἰς ὄρος ψηλαφούμενον καὶ καιόμενον μὲ πῦρ καὶ εἰς ζόφον καὶ σκότος καὶ ἀνεμοστρόβιλον . . . ἀλλ' εἰς ὄρος Σιὼν καὶ εἰς πόλιν Θεοῦ ζῶντος, τὴν ἐπουράνιον Ἱερουσαλὴμ . . . καὶ εἰς νέας διαθήκης μεσίτην Ἰησοῦν, καὶ εἰς αἷμα καθαρισμοῦ» (Ἑβρ. ιβ' 18, 22, 24).

ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΙΣ

Εἰσήλθομεν εἰς τὸ δέκατον ἔτος ἀπὸ τοῦ πέρατος τοῦ μεγάλου παγκοσμίου πολέμου. Ὅτε ἔληξεν ὁ πόλεμος ἐκεῖνος, ἐπεκράτει γενικὴ πεποίθησις ὅτι ὁλόκληρος ἡ ἀνθρωπότης εἶχε λάβει ἓν τόσον τρομακτικὸν μάθημα ἐκ τῆς φοβερᾶς ἐκείνης τετραετοῦς ἀλληλοσφαγῆς, ὥστε μήτε ἡ παροῦσα γενεὰ μήτε τὰ τέκνα αὐτῆς νὰ τολμήσουν πλέον νὰ σκεφθοῦν κἂν ἕνα νέον πόλεμον. Καὶ ἱδρύθη ἡ Κοινωνία τῶν Ἐθνῶν ὡς διεθνὲς κέντρον, εἰς τὸ ὁποῖον θὰ ἐλύοντο τοῦ λοιποῦ αἱ μεταξὺ τῶν ἐθνῶν διαφοραὶ διὰ τῆς λογικῆς, τῆς πειθοῦς καὶ τῆς δικαιοσύνης.

Σήμερον μετὰ μίαν σχεδὸν δεκαετίαν δυνάμεθα ὁπωσδήποτε νὰ κάμωμεν ἕνα ἀπολογισμὸν καὶ νὰ ἴδωμεν κατὰ πόσον ἐπηλήθευσαν αἱ προβλέψεις ἐκεῖναι τοῦ 1918 Καὶ ὁ ἀπολογισμὸς οὗτος ὁμολογουμένως δὲν εἶναι πολὺ εὐχάριστος.

Ἐν πρώτοις, ἔχομεν τὴν σήμερον ἓν πολὺ μελανὸν σημεῖον, τὸ ὁποῖον φαίνεται ὡς νὰ ἀνατρέπῃ ὁλόκληρον τὴν προσδοκίαν περὶ ἐξοβελισμοῦ τῶν πολέμων —τὸ γεγονὸς ὅτι σήμερον ἐν ὥρᾳ εἰρήνης ***οἱ στρατοὶ τοῦ κόσμου καὶ ἰδίως τῆς Εὐρώπης εἶναι πολυαριθμότεροι*** τῶν στρατῶν, οἱ ὁποῖοι ἦσαν ὑπὸ τὰ ὅπλα πρὸ τοῦ παγκοσμίου πολέμου. Καὶ κάτι ἀκόμη ἀνησυχητικώτερον — ὅτι ὅλαι ***αἱ προσπάθειαι καὶ συζητήσεις καὶ διαπραγματεύσεις περὶ γενικοῦ ἀφοπλισμοῦ διαρκῶς ναυαγοῦν καὶ καταλήγουν εἰς ἀποτυχίαν.*** Καὶ τρίτον μελανὸν σημεῖον εἶναι ὅτι τὰ διάφορα ἔθνη, πρὸ πάντων δὲ τὰ μεγάλα καὶ πλέον προωδευμένα εἰς τὸν Χριστιανικὸν πολιτισμόν, ***ἐπιμόνως ἀρνοῦνται νὰ δεχθοῦν ἀνεπιφυλάκτως τὴν διαιτησίαν*** ὡς τὸν ὑποχρεωτικὸν τρόπον τῆς ἐπιλύσεως τῶν διεθνῶν διαφορῶν. Ἢ τοὐλάχιστον, δέχονται μὲν τὴν διαιτησίαν μεταξὺ τῶν μικρῶν ἐθνῶν, ἀλλὰ δὲν τὴν δέχονται διὰ τὸν ἑαυτόν των εἴτε εἰς τὰς μετὰ τῶν μικρῶν ἐθνῶν διαφοράς των εἴτε εἰς τὰς μεταξὺ ἀλλήλων (δηλ. τῶν μεγάλων).

Καὶ εἴδομεν μίαν Ἰταλίαν νὰ ἀρνῆται τὴν ἁρμοδιότητα τῆς Κοινωνίας τῶν Ἐθνῶν εἰς τὴν διαφοράν της μὲ τὴν Ἑλλάδα τῷ 1923, καὶ νὰ ἀποκρούῃ οἱανδήποτε συζήτησιν κἂν τῶν ἀξιώσεών της. Εἴδομεν τὴν Γαλλίαν καὶ τὴν Ἀγγλίαν νὰ μὴ θέλουν νὰ παραδεχθοῦν τὴν διαιτησίαν ἢ τὸν ἀφοπλισμὸν ἢ καὶ τὴν ἐλάτ-

τωσιν κἂν τῶν στρατῶν καὶ στόλων αὐτῶν, ἐνῷ προσπαθοῦν νὰ ἐφαρμόσουν τὴν διαιτησίαν, ὁσάκις ἀναφυῇ μία ἔρις ἢ διαφορὰ μεταξὺ δύο μικροτέρων κρατῶν. Ἡ δὲ Ἀμερική, εὐθὺς μετὰ τὸν πόλεμον, ἠρνήθη νὰ γίνῃ μέλος τῆς Κοινωνίας τῶν Ἐθνῶν, διότι δὲν ἦτο διατεθειμένη (καὶ τὸ ἐδήλωσεν ἐπισήμως) νὰ ὑποκύπτῃ ἀνεπιφυλάκτως εἰς τὰς ἀποφάσεις τῆς Κοινωνίας εἰς ἐνδεχομένας διαφοράς της μὲ ἄλλα ἔθνη.

Καὶ ἡ Κοινωνία τῶν Ἐθνῶν; Καὶ αὐτὴ μοιραίως εὑρέθη εἰς τὴν ἀδυναμίαν τοῦ νὰ ἀκολουθήσῃ τὸ λαμπρὸν στάδιον, διὰ τὸ ὁποῖον ἐδημιουργήθη. Διότι ἡ Κοινωνία τῶν Ἐθνῶν δὲν εἶναι ἓν ἔθνος αὐτοτελὲς καὶ ἑνιαῖον, ὥστε νὰ ἀκολουθῇ μίαν πολιτικήν, ἀλλ᾽ ἀπαρτίζεται ἀπὸ μέλη ἑτερογενῆ, καὶ ὅταν τὰ μέλη ταῦτα (ἤτοι, τὰ διάφορα κράτη) πολιτεύωνται ὅπως εἴπομεν, κατ᾽ ἀνάγκην καὶ ἡ Κοινωνία παρασύρεται εἰς τὴν αὐτὴν κατεύθυνσιν, ἢ τοὐλάχιστον, ἀδυνατεῖ νὰ προχωρήσῃ εἰς τὸ ἔργον της.

Τί λοιπὸν πρέπει νὰ συμπεράνωμεν ἀπ᾽ αὐτὸν τὸν σύντομον ἀπολογισμόν, τὸν ὁποῖον ἐκάμομεν; Ὅτι ἡ ἀνθρωπότης ἐλησμόνησε τὰ τρομερὰ μαθήματα τοῦ πολέμου καὶ ὀρέγεται νέας αἱματοχυσίας; Ὄχι, δὲν πιστεύω ὅτι δυνάμεθα νὰ καταλήξωμεν εἰς αὐτὸ τὸ συμπέρασμα. Ἡμεῖς ἐδῶ οἱ Ἕλληνες βεβαίως δὲν ἔχομεν ὄρεξιν διὰ νέον πόλεμον καὶ μόνον ἂν μᾶς ἐπετίθετο κανὲν ξένον κράτος θὰ ἐδεχόμεθα πόλεμον ἀμύνης. Εἶμαι δὲ βέβαιος ὅτι κανὲν ἔθνος, κανεὶς λαός, κανεὶς ἄνθρωπος σοβαρὸς θέλει τὸν πόλεμον. ***Διατὶ λοιπὸν ηὔξησαν οἱ ἐν εἰρήνῃ στρατοὶ καὶ στόλοι, ἀφοῦ οἱ λαοὶ δὲν θέλουν τὸν πόλεμον;*** Ἐν πρώτοις, οἱ κυβερνῆται τῶν ἐθνῶν, οἱ διπλωμάται, οἱ πολιτικοὶ καὶ στρατιωτικοὶ καὶ ναυτικοὶ ἀρχηγοί, ἐξακολουθοῦν νὰ σκέπτωνται ὅπως ἐσκέπτοντο καὶ πρὸ τοῦ πολέμου —ἐπιρροάς, ἐπικρατήσεις, ἐκμεταλλεύσεις, ἐγωϊσμούς, ὠφελήματα εἰς βάρος τῶν ἄλλων ἐθνῶν. Τὰ ἔθνη, τὰ ὁποῖα ἐξῆλθον τοῦ πολέμου κερδισμένα, δὲν σκέπτονται εἰμὴ πῶς νὰ ἐξασφαλίσουν τὰ κέρδη των διὰ διαφόρων συνδυασμῶν καὶ νὰ τὰ αὐξήσουν μάλιστα. Τὰ ἔθνη, ἅτινα ἐζημιώθησαν ἐκ τοῦ πολέμου, ἢ ἔχασαν ἐδάφη ἢ ἄλλα προνόμια, σκέπτονται πῶς νὰ ἐπανακτήσουν τὰ ἀπολεσθέντα ἢ πῶς νὰ ἐκδικηθοῦν ἐκεῖνα τὰ κράτη, τὰ ὁποῖα τοῖς ἐπροξένησαν τὴν ζημίαν. Ὅλα λοιπὸν τὰ ἔθνη (καὶ ἐννοῶ τὰς κυβερνήσεις, τοὺς ἀρχηγούς, ὄχι τοὺς λαοὺς) ***ἐμφοροῦνται ὑπὸ πνεύματος ἢ ἐγωϊσμοῦ ἢ πλεονεξίας ἢ ἐκδικήσεως.*** Καὶ ἐπειδὴ γνωρίζουν καλὰ τὰς διαθέσεις ἀλλήλων, ***ἐμφοροῦνται καὶ ὑπὸ πνεύματος βαθείας δυσπιστίας καὶ καχυποψίας πρὸς ἀλλήλους.*** Συνάπτει π. χ. ἡ Γαλλία μὲ τὴν Σερβίαν συνθήκην εἰρήνης καὶ φιλίας καὶ ἀμοιβαίας ὑποστηρίξεως ἐν περιπτώσει ἐπιθέσεως τρίτου; Τοῦτο ἐξηγεῖται ἀμέσως ὡς κίνδυνος τῶν γειτόνων ἐθνῶν, καὶ ἀμέσως συνάπτει ἡ Ἰταλία ὁμοίαν συνθήκην μὲ τὴν Ἀλβανίαν. Ὑποστηρίζει ἡ Γαλλία τὴν Πολωνίαν; Ἀμέσως στέλλει ἡ Ἰταλία πολεμοφόδια εἰς τὴν γείτονα Οὑγγαρίαν. Καὶ οὕτω καθ᾽ ἑξῆς.

Τί λοιπόν; Πρέπει νὰ ἀπελπιζώμεθα ἐκ τοῦ ἀπολογισμοῦ αὐτῆς τῆς δεκαετίας; Βεβαίως ὄχι. Διότι ἀπέναντι τῶν δυσαρέστων καὶ τῶν ἀποτυχιῶν, ποῦ ἀνέφερα, ἔχομεν καὶ εὐχάριστα καὶ ἐνθαρρυντικά τινα. Πρῶτον, πρέπει νὰ ὁμολογηθῇ ὅτι ***ἡ κοινὴ γνώμη ὅλων περίπου τῶν λαῶν θέλει τὴν εἰρήνην*** καὶ

ἀποστρέφεται τὸν πόλεμον, παρ' ὅλην τὴν ἐπιθετικὴν πολιτικὴν τῶν κυβερνήσεών των, καὶ τὰς μωρὰς καὶ ἀσυνειδήτους προκλήσεις τῶν ἐφημερίδων. Καὶ οἱ κυβερνῆται γνωρίζουν καλῶς τί ζητοῦν οἱ λαοί. ***Καὶ διὰ τοῦτο δὲν παύουν νὰ συζητοῦν μέτρα πρὸς προαγωγὴν τῆς εἰρήνης***—συνέδρια ἀφοπλισμοῦ καὶ τὰ τοιαῦτα. Ναὶ μὲν ἕως τώρα αὐτὰ τὰ συνέδρια δὲν κατέληξαν εἰς ἐπιτυχῆ ἀποτελέσματα. Ἀλλὰ καὶ μόνη αὐτὴ ἡ προσπάθεια εἶναι κἄτι εὐχάριστον καὶ ἐνθαρρυντικόν, διότι σημαίνει ὅτι ὄπισθεν τῶν κυβερνήσεων ὑπάρχει ὁ μέγας παγκόσμιος λαϊκὸς πόθος διὰ τὴν εἰρήνην καὶ τὸν πόθον αὐτὸν οὐδεὶς κυβερνήτης τολμᾷ νὰ ἀγνοήσῃ. Καὶ εἶμαι βέβαιος ὅτι ***ὁ πόθος αὐτὸς θὰ ὑπερισχύσῃ*** ὅλων τῶν πολιτικῶν τοῦ ἐγωϊσμοῦ, τοῦ πάθους, τῆς ἀδικίας, τῆς καχυποψίας.

Θὰ ἀνεγνώσατε πολλοὶ ἐξ ὑμῶν εἰς τὸν «Ἀστέρα τῆς Ἀνατολῆς» ὅτι ἡ Γαλλία ἔκαμεν ἐπίσημον πρότασιν εἰς τὴν Ἀμερικὴν νὰ συνάψουν αἱ δύο αὗται χῶραι μίαν συμφωνίαν ὅπως τοῦ λοιποῦ ἀποκλείσουν τὸν πόλεμον ἐκ τῆς πολιτικῆς των πρὸς ἀλλήλας καὶ καταφεύγουν εἰς τὴν διαιτησίαν διὰ τὰς διαφοράς των. Τὴν πρότασιν ταύτην διὰ βοῆς ἀποδέχεται ὁ Ἀμερικανὸς λαός, ὁ δὲ Ἀγγλικὸς τύπος γράφει ὅτι εἰς μίαν τοιαύτην συμφωνίαν ἡ Ἀγγλία θὰ ἦναι πολὺ πρόθυμος νὰ προσυπογράψῃ καὶ αὐτή. Ἐὰν ὅλα τὰ κράτη συμφωνήσουν τοιουτοτρόπως μετ' ἀλλήλων νὰ μὴ κατέρχωνταί ποτε εἰς πόλεμον, ἀλλὰ νὰ λύουν τὰς διαφοράς των διὰ διαιτησίας, ἐννοεῖται εὐκόλως ὅτι οἱ πόλεμοι καταργοῦνται μεταξὺ τῶν πεπολιτισμένων λαῶν.

Δεύτερον ἐνθαρρυντικὸν σημεῖον εἶναι ***τὰ μέτρα, τὰ ὁποῖα λαμβάνονται διὰ κοινῆς συμφωνίας τῶν ἐθνῶν κατὰ τῶν κοινωνικῶν πληγῶν***—τῆς σωματεμπορίας, τῆς χρήσεως ναρκωτικῶν, κτλ. καὶ ***ὑπὲρ προστασίας τῆς ἐργάτιδος καὶ τοῦ παιδίου, τῆς ἐργασίας ἐν γένει, τοῦ γήρατος, τῆς φιλανθρωπίας κτλ.*** Ἡ συμφωνία ἐπὶ τῶν ζητημάτων τούτων ἀνέκαθεν δὲν ἦτο δύσκολος, καὶ ἐν τούτοις μόλις τώρα μετὰ τὸν πόλεμον πραγματοποιεῖται· διότι τώρα τὰ ἔθνη ἐγνωρίσθησαν καλλίτερον καὶ ᾐσθάνθησαν ὅτι τὰ συνδέει κοινὴ φύσις, κοινὴ καταγωγή, κοινοὶ ἠθικοὶ νόμοι.

Τρίτον, εἰς τὸ ὑλικὸν μέρος, ***τὰ ἔθνη ἐπλησίασαν πρὸς ἄλληλα*** καὶ ἠννόησαν ὅτι ἔχουσι ***κοινὰ συμφέροντα περισσότερα ἀπὸ ἀντίθετα συμφέροντα.*** Καὶ διὰ τοῦτο ὄχι μόνον συνάπτονται ἢ εὑρίσκονται ὑπὸ μελέτην διεθνεῖς συμβάσεις βελτιώσεως συγκοινωνιῶν, ἐλαττώσεως κομίστρων, ταχ/κῶν, τηλ/κῶν, τηλεφωνικῶν τελῶν, κτλ. ἀλλὰ καὶ διευκολύνσεις τοῦ ἐμπορίου καὶ τῶν βιομηχανιῶν συνομολογοῦνται μεταξὺ διαφόρων κρατῶν.

Τοῦτο εἶναι ἔργον τῆς Κοινωνίας τῶν Ἐθνῶν, καθὼς καὶ ***ἡ οἰκονομικὴ ἀνόρθωσις*** διαφόρων χρεωκοπημένων ἐθνῶν (ὅπως ἡ Αὐστρία, ἡ Οὐγγαρία, τὸ Βέλγιον καὶ τώρα ἡ Ἑλλάς), ἅτινα ἡ Κοινωνία τῶν Ἐθνῶν ἐβοήθησε νὰ τακτοποιήσουν τὰ οἰκονομικά των καὶ σταθεροποιήσουν τὸ νόμισμά των. Διότι ὀρθῶς διῃσθάνθησαν τὰ μέλη τῆς Κοινωνίας τῶν Ἐθνῶν ὅτι ἡ εἰρήνη τοῦ κόσμου ἐξαρτᾶται ἐν μέρει ἐκ τῆς ἐξομαλύνσεως τῶν ἀνωμάλων συνθηκῶν τῆς ζωῆς, ἐκ τῆς ὑλικῆς εὐημερίας τῶν λαῶν, καὶ ὅτι ἡ ἀνθρωπότης εἶναι ἓν σῶμα, ἀποτελούμενον ἀπὸ διάφορα μέλη (τὰ ἔθνη), οὕτως ὥστε ἐὰν ἓν μέλος πάσχῃ, τοῦτο ἐπη-

ρεάζει καὶ τὰ ἄλλα μέλη, καὶ ἑπομένως τὸ κοινὸν συμφέρον ἀπαιτεῖ νὰ μὴ ὑπάρχῃ ἔθνος πάσχον οἰκονομικῶς.

Εἰς τὸ κεφάλαιον λοιπὸν τοῦτο ἡ Κοινωνία τῶν Ἐθνῶν ἔδρασε κατὰ τρόπον ὠφέλιμον διὰ τὸν κόσμον καὶ φαίνεται ὅτι καὶ ἄλλα ἔθνη θὰ ζητήσουν τὴν ἠθικήν της συνδρομήν.

Ἐν γένει δὲ πρέπει νὰ τονισθῇ ὅτι ἡ Κοινωνία τῶν Ἐθνῶν, ἂν καὶ ἔχῃ διαφόρους ἀποτυχίας καὶ ἐλλείψεις εἰς τὸ παθητικόν της, ἐν τούτοις ἀρκίζει νὰ δεικνύῃ ὅτι εἶναι ὀργανισμὸς ὠφέλιμος καὶ ἄξιος τῆς παγκοσμίου ὑποστηρίξεως. Ἐὰν πάσχῃ ἐξ ἀδυναμίας πρὸς ἐπιβολὴν τῶν ἀποφάσεών της, ἐάν ἄγεται καὶ φέρεται ὑπὲρ τὸ δέον ὑπὸ 4—5 μεγάλων κρατῶν, τοῦτο σημαίνει ὅτι ἡ Κοινωνία εἶναι ἀκόμη εἰς τὸ νηπιῶδες στάδιον, ***παλαίει πρὸς παλαιὰς καὶ βαθέως ἐρριζωμένας πατροπαραδότους κακὰς ἕξεις καὶ στρεβλὰς ἀντιλήψεις*** τῶν ἐθνῶν καὶ κοινωνιῶν καὶ ἀτόμων, καὶ δὲν εἶναι δυνατὸν διὰ μιᾶς ἀποτόμου χειρονομίας, διὰ μαγικῆς ράβδου, οὕτως εἰπεῖν, νὰ μεταβληθῇ ἡ ἀνθρωπότης ἐντὸς ὀλίγων ἐτῶν. Θὰ παρέλθουν πολλὰ ἔτη, ἕως οὗ ***μάθῃ ὁ κόσμος νὰ σκέπτηται διεθνῶς,*** —μάθῃ ὅτι ὅπως εἰς τὰς τοπικὰς κοινωνίας τὸ ἀληθὲς συμφέρον ἑκάστου πολίτου εἶναι νὰ ὑποτάσσηται εἰς τοὺς νόμους καὶ τὴν ἐξουσίαν τοῦ κράτους καὶ ὄχι νὰ κάμνῃ ὅ,τι θέλει, ***οὕτω καὶ εἰς τὴν διεθνῆ Κοινωνίαν τὸ ἀληθὲς συμφέρον*** ἑκάστου μέλους καὶ ὅλων συλλήβδην τῶν μελῶν εἶναι ***νὰ ἱδρυθῇ μία διεθνὴς ἀρχή,*** τῆς ὁποίας αἱ ἀποφάσεις νὰ ἦναι ἀπολύτως σεβασταί, καὶ ὄχι ἕκαστον κράτος νὰ πράττῃ ὅ,τι θέλει εἰς βάρος τῶν ἄλλων. Ἡ Κοινωνία τῶν Ἐθνῶν, λοιπόν, εἶναι θεσμός, ὁ ὁποῖος ἀποτελεῖ μίαν ***λαμπρὰν ἐλπίδα τῆς ἀνθρωπότητος,*** καὶ πρέπει ***νὰ ὑποστηριχθῇ θερμῶς ἀπὸ ὅλους τοὺς Χριστιανοὺς τοῦ κόσμου,*** ἕως οὗ ἀνδρωθῇ καὶ στερεωθῇ καὶ φθάσῃ εἰς τὴν ἐμπρέπουσαν περιωπήν. Εἰς τὴν Ἀμερικὴν διαρκῶς αὐξάνει ἡ μερὶς τῆς κοινῆς γνώμης, ἥτις ζητεῖ τὴν εἴσοδον τῶν Ἡνωμ. Πολιτειῶν εἰς τὴν Κοινωνίαν τῶν Ἐθνῶν. Ὅταν δὲ τοῦτο γίνῃ (καὶ ἀσφαλῶς θὰ γίνῃ πολὺ συντόμως), τότε θὰ ἐνισχυθῇ μεγάλως τῆς Κοινωνίας τὸ γόητρον, ἡ δύναμις καὶ ἡ ἐπιβολή.

Καθῆκον λοιπὸν τῶν Χριστιανῶν πάσης ἀποχρώσεως εἶναι ***νὰ ἐνθυμῶνται τὴν Κοινωνίαν τῶν Ἐθνῶν εἰς τὰς προσευχάς των*** καὶ νὰ δέωνται ὑπὲρ κατευοδώσεως τοῦ ἔργου αὐτῆς. Ἀλλὰ δὲν ἀρκεῖ τοῦτο. Ἀφοῦ ἡ Κοινωνία τῶν Ἐθνῶν δὲν εἶναι εἰμὴ τὸ κάτοπτρον τῶν ἐθνῶν, ἅτινα τὴν ἀπαρτίζουν, πρέπει νὰ προσευχώμεθα πάντες ὅπως εἰς ὅλους τοὺς λαοὺς τῆς γῆς ἐρριζωθῇ ὁ πόθος τῆς εἰρήνης, ἡ ἀποστροφὴ πρὸς τὸν πόλεμον, ἡ δίψα τῆς δικαιοσύνης, ἡ ἀγάπη πρὸς πάντας ἀνθρώπους, ἡ εὐρυτέρα ἀντίληψις τῆς ἀδελφοσύνης καὶ ἀλληλεγγύης τῆς ἀνθρωπίνης οἰκογενείας. Μὲ δύο λέξεις, ὅπως ἐπικρατήσῃ ἀνὰ τὴν οἰκουμένην τὸ ***πνεῦμα τοῦ Χριστοῦ***—τὸ πνεῦμα τῆς ἀγάπης, τῆς αὐτοθυσίας, τῆς ταπεινοφροσύνης, τῆς ὑπηρεσίας. Μόνον οὕτω πως θὰ ἐξοβελισθῇ ἐκ τῆς γῆς ὁ πόλεμος, ἡ βία, ἡ ἀδικία, ἡ πλεονεξία. Μόνον οὕτω θὰ ἐπέλθῃ ἡ παγία εἰρήνη καὶ εὐημερία τῆς ἀνθρωπότητος. Ἐκεῖ λοιπὸν ἂς στρέψωμεν τὰς προσευχάς μας, καὶ ἂς μὴ λησμονῶμεν τὴν τεραστίαν δύναμιν τῆς προσευχῆς τῶν ἀληθῶν τέκνων τοῦ Θεοῦ.

Σ.

ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΙΣ
ΒΡΕΤΤΑΝΙΚΗΣ ΒΙΒΛΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ
ΑΠΟ 20 ΜΑΡΤΙΟΥ 1926 ΜΕΧΡΙ 20 ΜΑΡΤΙΟΥ 1927

Ἐπειδὴ κατ᾽ αὐτὰς πολὺς γίνεται λόγος περὶ τοῦ σκοποῦ τῆς Ἑταιρίας, ἐπιθυμῶ νὰ δώσω δι᾽ ὀλίγων μίαν σαφῆ ἰδέαν περὶ τούτου.

Ἡ Βρεττανικὴ Βιβλικὴ Ἑταιρία δὲν εἶναι ἐμπορικὴ ἐπιχείρησις, ὥς τινες νομίζουσιν, ἐξηγοῦντες τὴν εὐθηνίαν τῶν βιβλίων της ὡς τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ ἐμπορικοῦ κανόνος: «Ἐν τῇ καταναλώσει τὸ κέρδος». Πόσον ὀλίγον ἐμπορικὸν εἶναι τὸ ἔργον τῆς Β. Β. Ἑταιρίας ἀποδεικνύεται ἀπὸ τὰ μεγάλα ἐτήσια ἐλλείμματα, ἅτινα παρουσιάζουν οἱ ἰσολογισμοί της. Ὅσον δὲ περισσότερα βιβλία ἐκδίδει καὶ διαθέτει, τόσον μεγαλήτερον εἶναι τὸ ἔλλειμμά της, διότι ζημιώνεται τόσον τοῖς ἑκατὸν ἐπὶ ἑνὸς ἑκάστου βιβλίου, ὅπερ θέτει εἰς κυκλοφορίαν.

Τὸ ἔργον καὶ ὁ σκοπὸς τῆς Ἑταιρίας δὲν εἶναι οὔτε ἱεραποστολικός, καθότι περιορίζεται αὐστηρῶς εἰς τὴν ἐκτύπωσιν καὶ πώλησιν τῶν ἱερῶν κειμένων τῆς Ἁγίας Γραφῆς, ἄνευ σχολίων ἢ ἑρμηνειῶν. Ἡ Ἑταιρεία δὲν διεξάγει κανενὸς εἴδους προπαγάνδαν· τοὐναντίον ἀπαγορεύει εἰς τοὺς βιβλιοπώλας αὐτῆς πᾶσαν δογματικὴν συζήτησιν καὶ φιλονεικίαν, καὶ ἐπιτρέπει εἰς αὐτοὺς μόνον νὰ συνιστῶσι τὴν ἀνάγνωσιν τῆς Ἁγ. Γραφῆς ὡς Λόγου τοῦ Θεοῦ.

Ἡ Β. Β. Ἑταιρία εἶναι «ἡ δούλη τῶν δούλων τοῦ Θεοῦ.» Μοναδικὸν σκοπὸν ἔχει νὰ προάγῃ τὴν ὅσον τὸ δυνατὸν εὐρυτέραν κυκλοφορίαν καὶ διάδοσιν τοῦ Θείου Λόγου. Τὸ ἔργον της εἶναι παγκόσμιον καὶ ἀμετάβλητον, ὅπως εἶναι καὶ ἡ Ἁγία Γραφή. Ἀσχολεῖται δὲ μὲ τὴν διάδοσιν ταύτης διὰ τοὺς ἑξῆς λόγους:

α΄) Διότι ἡ Ἁγία Γραφὴ εἶναι ἀποκάλυψις τοῦ Θεοῦ πρὸς τὸν ἄνθρωπον καὶ διδάσκει πράγματα, τὰ ὁποῖα δὲν δύναταί τις νὰ πληροφορηθῇ ἀπὸ καμμίαν ἄλλην πηγήν, περὶ τοῦ Θεοῦ, περὶ τοῦ ἀνθρώπου, περὶ ἁμαρτίας, περὶ δικαιοσύνης, περὶ κρίσεως, περὶ σωτηρίας, περὶ αἰωνιότητος, κτλ.

β΄) Διότι ἔχει τὴν δύναμιν, τὴν ὁποίαν κανὲν ἄλλο βιβλίον δὲν ἔχει, τοῦ, νὰ μεταβάλλῃ τὸν ἄνθρωπον ἀπὸ πονηροῦ εἰς χρηστόν, ἀπὸ ἀγρίου εἰς ἥμερον, ἀπὸ ὑπερηφάνου εἰς ταπεινόν, ἀπὸ ψεύστου εἰς φιλαλήθη, ἀπὸ μεθύσου εἰς ἐγκρατῆ ἀπὸ ἁμαρτωλοῦ εἰς ἅγιον. Πρὸς τούτοις, ἔχει τὴν δύναμιν νὰ παρηγορῇ τοὺ λυπημένους, νὰ ἐνισχύῃ τοὺς ἀδυνάτους, νὰ δίδῃ ἀνάπαυσιν εἰς τοὺς κοπιῶντας, χαρὰν εἰς τοὺς καταδυναστευομένους, φῶς εἰς τοὺς ἐν σκότει εὑρισκομένους, σωτηρίαν εἰς τοὺς ἀπολωλότας.

γ΄) Διότι ἡ Ἁγία Γραφὴ οὐδέποτε παλαιώνει ἢ ἀχρηστεύεται, ἀλλὰ μένει πάντοτε πλήρης ζωῆς καὶ δυνάμεως. Τὰ καλλίτερα ἀνθρώπινα βιβλία γηράσκουν καὶ περιέρχονται εἰς λήθην μετὰ 5, 10, 50 ἢ καὶ 100 ἔτη. Ἀλλ᾽ ἡ Ἁγία Γραφὴ καὶ μετὰ 2000 ἔτη ἐξακολουθεῖ νὰ κυκλοφορῇ καὶ μάλιστα νὰ ἔχῃ τὴν μεγαλειτέραν κυκλοφορίαν οἱουδήποτε βιβλίου τῆς ἐποχῆς.

Εἰσαγγελεύς τις, ὁ ὁποῖος προήχθη εἰς ἀρχιδικαστὴν εἰς τὴν Ἀγγλίαν, κατὰ τὴν ἡμέραν τῶν γάμων του, ἀπεφάσισε μὲ τὴν σύζυγόν του νὰ ἀναγινώσκουν ὁλόκληρον τὴν Γραφὴν κατ᾽ ἔτος. Ἀλλὰ μετὰ τὸν θάνατόν του εὑρέθη αὐτὴ ἡ σημείωσίς του: «Ἐγὼ καὶ ἡ σύζυγός μου ἐτελειώσαμεν σήμερον τὴν ἀνάγνωσιν τῆς ὅλης Γραφῆς διὰ 40ὴν φοράν· καὶ μολονότι 40 φορὰς τὴν ἀνεγνώσαμεν, ἐν τούτοις τὴν τελευταίαν φορὰν τὴν εὕρομεν ἀκόμη γλυκυτέραν καὶ πολυτιμωτέραν ἀπὸ πρίν».

Εἰς τὴν Βόρειον Ἀμερικὴν γεωργός τις ἀνέγνωσεν ὁλόκληρον τὴν Ἁγίαν Γραφὴν 50 φοράς· εἶχε δὲ αὐτὸς ἑπτὰ υἱούς· πέντε ἐξ αὐτῶν ἔγιναν ἱεροκήρυκες, δύο ἔγιναν πρεσβύτεροι ἐκκλησιῶν καὶ ἕνας υἱὸς ἐκ τῶν πέντε ἱεροκηρύκων ἔγινεν ἱεραπόστολος καὶ ἐστάλη εἰς τὴν Κίναν καὶ τώρα ἐπὶ 40 ἔτη ἐργάζεται ἐκεῖ. Ὅλοι αὐτοὶ ἐγαλουχήθησαν καὶ ἀνεπτύχθησαν ἐκ τῆς ἐντρυφῆς εἰς τὸν Θεῖον Λόγον.

Ὁ Γεώργιος Μύλλερ πρὸ τοῦ θανάτου του διηγεῖτο πῶς ὁ Θεὸς εἰς τὰ τελευταῖα 25 ἔτη τῆς ζωῆς του τὸν ἐνίσχυε διαρκῶς περισσότερον εἰς τὴν πίστιν αὐτοῦ. Ἕνας φίλος του τὸν ἠρώτησε πῶς καὶ διὰ ποίου μέσου ἐγένετο τοῦτο, ὁ δὲ Μύλλερ ἔλαβεν εἰς χεῖράς του τὴν πεπαλαιωμένην Γραφήν του καὶ σηκώσας αὐτὴν εἶπε: «Φίλε μου, αὐτὸ τὸ βιβλίον ἀνέγνωσα ὁλόκληρον ἑκατὸν φοράς· αὐτὸ τὸ βιβλίον γνωρίζω καὶ τὸν Θεὸν τοῦ βιβλίου τούτου».

δ′) Διότι ἡ Ἁγία Γραφὴ εἶναι ἀκαταγώνιστος. Τολμῶ νὰ εἴπω ὅτι εἰς ὅλον τὸν κόσμον κανὲν ἄλλο βιβλίον δὲν ὑπέστη τόσας ἐπιθέσεις καὶ ἐπικρίσεις ὅσας ἡ Ἁγία Γραφή. Τόσοι ἄπιστοι, ἄθεοι, ὑλισταί, ὀρθολογισταί, κτλ. ἐπετέθησαν ἀγρίως κατ᾽ αὐτῆς καὶ τόσαι ἀνθρώπιναι ἐξουσίαι, πολιτικαὶ καὶ θρησκευτικαί, ἡνώθησαν διὰ νὰ καταστρέψουν τὴν Ἁγίαν Γραφὴν καὶ μετεχειρίσθησαν ὅλα τὰ μέσα, ἀλλὰ εἰς μάτην. Ἡ Ἁγία Γραφὴ ἔμεινε καὶ θὰ μείνῃ ὡς βράχος στερεὸς καὶ ἀκλόνητος. Ὁ Λούθηρος ὠνόμασε τὴν Ἁγίαν Γραφὴν «μεγαλομάρτυρα», διότι ἀληθῶς ὑπέστη πολλὰ μαρτύρια· ἐν τούτοις ὄχι μόνον δὲν κατεβλήθη ἀλλὰ ἐστερεώθη ἔτι περισσότερον. Μετὰ χαρᾶς ἔμαθον ὅτι ὁ κατάλογος τῶν γλωσσῶν, εἰς τὰς ὁποίας μετεφράσθη ἡ Ἁγία Γραφὴ μόνον ὑπὸ τῆς Βρεττανικῆς Βιβλικῆς Ἑταιρίας, ἔφθασεν εἰς τὸν στρογγυλὸν ἀριθμὸν 600. Εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ αἰῶνος τούτου ὁ κατάλογος τῶν γλωσσῶν ἀνήρχετο εἰς 363, ὥστε ἐντὸς 28 ἐτῶν προσετέθησαν ἄλλαι 237 νέαι γλῶσσαι μεταφράσεων τῆς Βίβλου καὶ ἀκόμη ἐξακολουθεῖ νὰ μεταφράζεται. Λοιπὸν ἡ σεβαστὴ ἡμῶν Ἑταιρία, τὸ πολύτιμον τοῦτο βιβλίον—τὸν Λόγον τοῦ Θεοῦ—θέλει νὰ διαδίδῃ μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων καὶ εἰς τὴν γλῶσσαν, τὴν ὁποίαν ἕκαστος ὁμιλεῖ καὶ ἐννοεῖ. Τοιουτοτρόπως δ᾽ ἐκτελεῖ ἡ Ἑταιρία τὴν τελευταίαν καὶ μεγάλην παραγγελίαν τοῦ Κυρίου ἡμῶν: «Πορευθέντες εἰς τὸν κόσμον ἅπαντα, κηρύξατε τὸ Εὐαγγέλιον πάσῃ τῇ κτίσει» (Μάρκ. ιϛ′ 15).

Ἡ Ἑταιρία ἀπὸ τὴν ἐποχὴν τῆς ἱδρύσεως αὐτῆς (δηλ. ἀπὸ τὸ 1804) μέχρι 20 Μαρτίου 1927 ἐξετύπωσε τὴν Ἁγ. Γραφὴν εἰς 600 γλώσσας καὶ διαλέκτους, ὥστε νὰ ἦναι καταληπτὴ εἰς τὰ τρία τέταρτα τοῦ ἀνθρωπίνου γένους. Ἐπίσης κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο ἐξέδωκε 375 ἑκατομμύρια ἀντιτύπων τῆς Ἁγ. Γραφῆς, ἐκ τῶν ὁποίων 107,350,000 εἰς τὴν Ἀγγλικὴν γλῶσσαν. Διὰ νὰ ἔχωσι

δὲ ἀκόμη καὶ οἱ τυφλοὶ τὴν Ἁγίαν Γραφήν, ἡ Ἑταιρία ἐτύπωσε δι' αὐτοὺς ἰδιαιτέραν ἔκδοσιν δι' ἐκτύπων (ὑψωμένων) στοιχείων εἰς περισσοτέρας τῶν 40 γλωσσῶν.

Ἡ Ἑταιρία ἀποφεύγει πᾶν σχόλιον καὶ ἑρμηνείαν τῶν ἱερῶν κειμένων εἰς τὰς ἐκδόσεις αὐτῆς, ὅλας δὲ τὰς ἀπορίας καὶ ἀμφιβολίας καὶ ἑρμηνείας ἀφίνει εἰς τοὺς ἀναγνώστας τῆς Ἁγίας Γραφῆς. Μεταφράζει δὲ μόνον τὰ θεόπνευστα καὶ κανονικὰ βιβλία τῆς Παλαιᾶς καὶ Νέας Διαθήκης. Διὰ νὰ ἦναι δὲ ἑκάστη μετάφρασις πιστή, ζητεῖ ὡς μεταφραστὰς ὅσον τὸ δυνατὸν τοὺς ἱκανωτέρους καθηγητὰς καὶ λογίους. Αἱ πολιτικαὶ ταραχαὶ καὶ ἀνωμαλίαι ἐνίοτε δυσχεραίνουν τὸ ἔργον της, ἀλλὰ οὐδέποτε τὴν ἀπεμάκρυναν ἀπὸ τὸν ἱερὸν σκοπόν της. Ἡ Ἑταιρία δὲν ἀποθαρρύνεται, ὅταν βλέπῃ τὴν κυκλοφορίαν τῆς Ἁγίας Γραφῆς ἠλαττωμένην, ἀλλὰ βλέπει πάντοτε πρὸς τὰ ἐμπρὸς καὶ εἰς τὸ ἀποτέλεσμα.

Εἰς μίαν μεγάλην συνάθροισιν Ἰνδῶν προσκυνητῶν ἔγινε μία ἐρώτησις: «Ὅσοι ἀγοράζουν καὶ ἀναγινώσκουν τὴν Ἁγίαν Γραφὴν γίνονται Χριστιανοί;» ἐδόθη δὲ ἡ ἀπάντησις: «Ὁ σπόρος δὲν πίπτει πάντοτε εἰς καλὴν γῆν». Τὰ μεγαλείτερα ἐμπόδια εἰς τὴν κυκλοφορίαν τοῦ Λόγου τοῦ Θεοῦ εἶναι ἡ προκατάληψις καὶ ὁ ἐθνικισμός. Ἡ προκατάληψις εἰς τὰς καρδίας πολλῶν εἶναι τόσον ἐρριζωμένη, ὥστε πολλάκις εἶναι ἀδύνατον νὰ ἐκριζωθῇ. Ἕνας Ἰνδός, ὅστις εἶχεν ἀναγνώσει τὸ βιβλίον τῆς Ρούθ, εἶπεν εἰς τὸν βιβλιοπώλην: «Διατί ἔχετε τὸ βιβλίον τοῦτο μεταξὺ τῶν Ἱερῶν Γραφῶν; ἡ ἱστορία γράφει πῶς ἡ Ρούθ, ἐνῷ ἦτο χήρα, ἦλθεν καὶ εἰς δεύτερον γάμον. Ἐὰν αἱ γυναῖκές μας ἀναγνώσουν αὐτὸ τὸ βιβλίον, ὅλαι αἱ χῆραι θὰ ζητήσουν νὰ ξαναπανδρευθοῦν καὶ τότε τί θὰ εἶναι τὸ ἀποτέλεσμα; θὰ εἶναι αἶσχος καὶ ἀτιμία εἰς τὰς οἰκογενείας μας» (¹). Πέρυσιν εἰς τὴν Κίναν οἱ βιβλιοπῶλαί μας ὑπέφερον πολὺ ἀπὸ τοὺς Ἐθνικιστάς. Ἕνας ἀπὸ τοὺς μεγάλους Κινέζους στρατηγοὺς ἐξέδωκεν ἓν φυλλάδιον, εἰς τὸ ὁποῖον ἦτο μία εἰκὼν παριστάνουσα τὴν Ἀγγλικὴν καὶ τὴν Ἰαπωνικὴν σημαίαν στηριζομένας ἐπὶ τῆς Ἁγίας Γραφῆς καὶ κάτωθεν αὐτῆς ἦτο σωρὸς κρανίων, καὶ ἔγραφεν ὁ στρατηγὸς ὅτι διὰ τῆς Ἁγίας Γραφῆς τρία κακὰ ἦλθον καὶ μαστίζουν τὴν Κίναν —ἡ Στρατοκρατία, ἡ Λῃστεία καὶ τὸ Ὄπιον. Ὁ βιβλιοπώλης Λιοῦ, ἐνῷ ὡμίλει εἰς ἕνα μέρος, ἀνεμίχθησαν οἱ φοιτηταὶ καὶ εἶπον: «Νά! ἀκούσατε τὸν ξένον νὰ σᾶ, εἰπῇ περὶ τοῦ ξένου Θεοῦ του. Ἀλλὰ μὴ λησμονῆτε ὅτι αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος πληρώνεται μὲ Ἀγγλικὰ χρήματα καὶ ἐργάζεται διὰ τὴν διάδοσιν τοῦ Ἀγγλικοῦ ἰμπεριαλισμοῦ εἰς τὴν Κίναν μας, καὶ ἔτσι θὰ γίνωμεν δοῦλοι ὅπως αὐτός». Καὶ ὁ βιβλιοπώλης ἔδωκε τὴν ἑξῆς ἀπάντησιν: «Αὐτὸ τὸ βιβλίον δὲν εἶναι βιβλίον Εὐρωπαίου· ἐγράφη εἰς τὴν ἰδικήν μας Ἀσίαν, εἶναι βιβλίον Κινεζικόν, ἐτυπώθη ἀπὸ Κινέζους εἰς τὴν Κίναν. Αὐτὸ τὸ βιβλίον δὲν ἀναφέρει τίποτε περὶ Ἀγγλίας».Καὶ δεικνύων τοὺς ἀντιλέγοντας φοιτητὰς ἐπρόσθεσε: «Βλέπετε αὐτούς; τὰ ὑποδήματά των εἶναι ξένα, αἱ κάλτσαι των εἶναι ξέναι, τὰ καπέλλα των ξένα καὶ τὰ σιγαρέττα, τὰ ὁποῖα καπνίζουν, εἶναι Ἀγγλικὰ σιγαρέττα, καὶ πῶς μὲ κατηγοροῦν ἐμὲ ὅτι εἶμαι δοῦλος;»

(¹) Εἰς τὰς Ἰνδίας ὑπάρχουν 375,000 χῆραι ἡλικίας κάτω τῶν 15 ἐτῶν καὶ 18,000 χῆραι ἡλικίας κάτω τῶν 5 ἐτῶν!!

Εἰς πολλὰ μέρη τῆς Κίνας κατὰ τὸ τελευταῖον ἔτος ἐφώναζον: «Κάτω ἡ Ἁγία Γραφή! κάτω οἱ Χριστιανοὶ καὶ ὁ Θεός των!» Πολλάκις ὅμως ἀπεδείχθη ὅτι αἱ ἀντιδράσεις αὗται ὠφέλησαν ἀντὶ νὰ βλάψουν τὴν κυκλοφορίαν τῆς Ἁγίας Γραφῆς.

Ἡ κατάστασις ἐν Κίνᾳ εἶναι πολὺ σκοτεινή· οὐδεὶς δύναται νὰ προΐδῃ τὸ μέλλον αὐτῆς. Πέρυσιν ἐπωλήθησαν ἐν Κίνᾳ 4,142 000 ἀντίτυπα τῆς Ἁγίας Γραφῆς, ἤτοι 119,000 ἀντίτυπα ὀλιγώτερα ἀπὸ τὸ προηγούμενον ἔτος, καὶ τοῦτο ὄχι διότι οἱ Κινέζοι τώρα ὀλιγώτερον ἐκτιμοῦν τὴν Ἁγίαν Γραφήν· ἀλλὰ διότι ὁ ἐμφύλιος πόλεμος διήρεσε τὸ ἔθνος καὶ στίφη ἀγρίων ληστῶν ἐμάστιζον τὸν λαόν. Εἰς πολλὰς ἐπαρχίας κατέστη ἀδύνατον νὰ ταξιδεύσουν οἱ βιβλιοπῶλαι τῆς Β. Β. Ἑταιρίας, δύο μάλιστα ἀπὸ αὐτοὺς τοὺς πιστοὺς βιβλιοπώλας ἐφονεύθησαν εἰς τὴν πόλιν Χουνᾶν, ἄλλοι ἐρρίφθησαν εἰς φυλακάς, κτλ. Ὅλα ὅμως αὐτὰ δὲν ἠμπόδισαν τοὺς πιστοὺς ἐργάτας ἀπὸ τοῦ νὰ ἐργάζωνται μὲ ζῆλον καὶ αὐταπάρνησιν. Ἡ μεγαλειτέρα αἰτία τῆς ἐλαττώσεως τῶν πωλήσεων δὲν εἶναι ἡ ἀντιχριστιανικὴ ἀντίδρασις, ἀλλ᾽ ἡ δυσκολία τῆς μεταφορᾶς τῶν βιβλίων εἴτε διὰ ταχυδρομικῶν δεμάτων, εἴτε δι᾽ ἄλλων μέσων. Κατὰ τὰς τελευταίας εἰδήσεις, ὅπως ἀνεγνώσατε εἰς τὸ φύλλον τοῦ Ὀκτωβρίου τοῦ «Ἀστέρος τῆς Ἀνατολῆς» ὑπάρχει ἐν Κίνᾳ μεγάλη κίνησις διὰ τὴν κυκλοφορίαν τῆς Ἁγίας Γραφῆς.

Εἰς τὴν Ἰαπωνίαν ἐπίσης παρουσιάζονται ὀλιγώτεραι πωλήσεις ἀπὸ τὸ 1925, ἡ δὲ αἰτία εἶναι ὁ θάνατος τοῦ Αὐτοκράτορος, τοῦθ᾽ ὅπερ ἐπηρέασε πολὺ τὰς πωλήσεις χωρὶς νὰ βλάψῃ τὸ ἔργον τῆς Ἐκκλησίας. Εἰς τὰς νήσους Μαλάϊα καὶ ἄλλας νήσους, τὸ Εὐαγγέλιον κυκλοφορεῖ εἰς 40 γλώσσας.

Εἰς τὰς Ἰνδίας ὑπάρχουν 320,000,000 κάτοικοι, ὁμιλοῦντες 180 γλώσσας. Ἡ Γραφὴ ὁλόκληρος, εἴτε βιβλία τῆς Γραφῆς, ἔχουσι μεταφρασθῇ εἰς 101 γλώσσας. Αἱ Ἰνδίαι εἶναι ἡ πατρὶς πολλῶν φυλῶν καὶ διαφόρων θρησκευμάτων. Ἀλλ᾽ ἀπὸ τὰ 320 ταῦτα ἑκατομμύρια μόλις 18,000,000 γνωρίζουν γράμματα. Ἐπωλήθησαν ὅμως χιλιάδες Εὐαγγελίων. Εἰς τὸ βόρειον μέρος τῶν Ἰνδιῶν μία ἱεραπόστολος εἰσῆλθεν εἰς ἕνα ναὸν καὶ ἐπώλησεν ἐκεῖ Εὐαγγέλια. Φαίνεται ὅτι φανερὰ ἀντίδρασις κατὰ τοῦ Χριστιανισμοῦ δὲν ὑπάρχει πλέον. Ὁ Χριστὸς σήμερον κυριαρχεῖ εἰς τὰς Ἰνδίας, διότι τὸ Εὐαγγέλιον διδάσκεται καὶ εἰς τὰ σχολεῖα αὐτῶν καὶ ἑλκύει τὴν προσοχὴν τῶν ἀνεπτυγμένων καὶ τῶν φοιτητῶν.

Εἰς τὴν Ρωσσίαν καὶ τὴν Σιβηρίαν ἡ Β. Β. Ἑταιρία μετεχειρίσθη πᾶν μέσον διὰ νὰ εἰσαγάγῃ πάλιν τὴν Γραφήν, ἀλλ᾽ ὅλα τὰ διαβήματα καὶ αἱ προσπάθειαι τῆς Ἑταιρίας ἀπερρίφθησαν ἀπὸ τὴν Σοβιετικὴν Κυβέρνησιν, ὥστε τὸ μέγα ἔργον, τὸ ὁποῖον μὲ πολλὴν αὐταπάρνησιν ἡ Β. Ἑταιρία διεξήγαγεν ἐν Ρωσσίᾳ ἐπὶ πλέον τῶν 100 ἐτῶν, ἐστομάτησε καὶ μετὰ τὴν ἀνένδοτον ἄρνησιν τῆς Σοβιετικῆς Κυβερνήσεως θεωρεῖ ἀνωφελὲς πλέον νὰ συζητῇ περὶ αὐτοῦ τοῦ ζητήματος, ἕως οὗ ἐπέλθῃ μεταβολή τις ριζικὴ ἐν Ρωσσίᾳ.

Εἰς τὴν Τουρκίαν ἡ κατάστασις εἶναι καλλιτέρα κάπως. Ὀλίγοι Ἕλληνες καὶ Ἀρμένιοι, οἱ ὁποῖοι εἶχον ἐξισλαμισθῆ, ἔδωκαν τελευταίως ἀναφορὰν εἰς τὴν Κυβέρνησιν, ζητοῦντες τὴν ἄδειαν νὰ ἐπανέλθωσιν εἰς τὴν προτέραν αὐτῶν πίστιν καὶ νὰ ἀναγνωρισθῶσι πάλιν ἐπισήμως ὡς Χριστιανοί. Ἡ Τουρκικὴ Κυβέρνησις ἀπήντησεν οὕτως: «Ἐπειδὴ ἐδόθη ἐλευθερία συνειδήσεως, ἡ Κυβέρ-

νησις δὲν ἀναμιγνύεται εἰς τὰς πεποιθήσεις τῶν ὑπηκόων της». Ἀπ' αὐτὸ ὅμως δὲν ἕπεται ὅτι εἷς Τοῦρκος δύναται νὰ γίνῃ Χριστιανὸς ἄνευ διωγμῶν καὶ δυσκολιῶν.

Αἱ πωλήσεις τῆς Β. Β. Ἑταιρίας κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος ἀνῆλθον εἰς 1,136,123 Βίβλους, 1,219,997 Κ. Διαθήκας καὶ 7,771,967 μεμονωμένα βιβλία τῆς Ἁγίας Γραφῆς, ἤτοι ἐν συνόλῳ εἰς 10,128,087 τεύχη, ἀξίας λιρῶν 165,762. Ὁ δὲ τελευταῖος ἰσολογισμὸς τῆς Ἑταιρίας ἔχει συνοπτικῶς ὡς ἑξῆς:

Εἰσπράξεις		*Δαπάναι*		
Ἐξ αὐτοπροαιρέτων συνεισφορῶν	λίρ. 228,641	Ἔξοδα μεταφράσεων, ἀναθεωρήσεων, βιβλιοδεσίας, μεταφορῶν	λίρ. 245,458	
Ἐκ πωλήσεων................	» 165,762	Ἔξοδα βιβλιοπωλῶν, ἀποθηκῶν καὶ δωρ. βιβλίων	λίρ. 167,196	λίρ. 412,654
Ἐκ πωλήσεων τοῦ περιοδικοῦ..	» 1,941			
Τὸ ὅλον	λίρ. 396,344	Ἔλλειμμα.............		λίρ. 16,310

Πρέπει δὲ νὰ προσθέσω καὶ τοῦτο, ὅτι ἡ Βρ. Βιβλ. Ἑταιρία κατὰ τὰ τρία τελευταῖα ἔτη εἶχε συνολικὸν ἔλλειμμα 71.000 λιρῶν, ἤτοι κατὰ τὸ 1925 ἔλλειμμα λίρ. 20.000, τὸ 1926 λίρ. 35.000, τὸ 1927 λίρ. 16.310. Ἡ Ἑταιρία κατὰ τὴν τελευταίαν 20ετίαν ἐμεγάλωσεν ἀρκετά. Τὸ 1908 ἐκυκλοφόρησε 5 ½ ἑκατομμύρια τευχῶν τῆς Γραφῆς εἰς 412 γλώσσας καὶ διαλέκτους. Τί μεγαλεῖον! Ἀλλὰ πόσον ἐστοίχισε τοῦτο εἰς τὴν Ἑταιρίαν; Κατὰ τὸ 1908 λίρ. 100.000, κατὰ τὸ 1927 λίρ. 245.150. Ἡ διαφορὰ αὕτη προέρχεται ἐκ τοῦ ὅτι αἱ τιμαὶ τῶν βιβλίων τῆς Ἑταιρίας δὲν κανονίζονται κατὰ τὴν ἀξίαν αὐτῶν ἀλλὰ ρυθμίζονται πρὸς τὴν οἰκονομικὴν ἀντοχὴν τῶν ἀγοραστῶν. Ὅσον δὲ μεγαλώνει τὸ ἔργον τῆς Ἑταιρίας, τόσα περισσότερα ἔξοδα χρειάζεται. Οἱ 900 βιβλιοπῶλαί της δὲν δύνανται τώρα νὰ ταξιδεύωσι καὶ νὰ ζῶσι μὲ τὸ ποσὸν τὸ ὁποῖον ἐλάμβανον καὶ ἐξώδευον πρὸ 20 ἐτῶν.

* * *

Ὅσον ἀφορᾷ εἰδικῶς εἰς τὸ ἐν Ἑλλάδι ἔργον τῆς Ἑταιρίας, ἔχομεν νὰ εἴπωμεν τὰ ἑξῆς: Κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος, δηλ. ἀπὸ 1ης Δεκεμβρίου 1926 μέχρι 30 Νοεμβρίου 1927, διὰ 11 βιβλιοπωλῶν (ἐξ ὧν οἱ δύο εἰργάσθησαν ὁ μὲν 3 μῆνας, ὁ δὲ τέσσαρας μῆνας) καὶ διὰ τῆς Ἀποθήκης Ἀθηνῶν διετέθησαν ἐν ὅλῳ 53.354 ἀντίτυπα εἰς 30 περίπου γλώσσας καὶ διαλέκτους, ἀξίας δραχμῶν 258,277.10, ἤτοι 2802 Βίβλοι, 13669 Κ. Διαθῆκαι καὶ 36883 τεύχη μεμονωμένων βιβλίων τῆς Γραφῆς. Αἱ πωλήσεις αὗται ἐν συγκρίσει πρὸς τὰς τοῦ 1926 εἶναι κατὰ 923 ἀντίτυπα μικρότεραι. Ὁ τελευταῖος ἀπολογισμὸς τῆς Ἑταιρίας διὰ τὸ ἐν Ἑλλάδι ἔργον της ἔχει ὡς ἑξῆς:

Εἰσπράξεις		*Δαπάναι*	
Ἐκ πωλήσεων βιβλιοπωλῶν	Δρχ. 221,590.50	Μισθοί, ποσοστά, ὁδοιπορικά, ἐνοίκια δύο ἀποθηκῶν, ἀποστολὴ βιβλίων, ταχυδρ. δεμάτων καὶ κιβωτίων ...	Δρχ. 516,380.05
» » Ἀποθήκης Ἀθηνῶν..	» 36,526.60	Ἤτοι προέκυψεν ἔλλειμμα ἐκ	Δρχ. 258,037.95
Τὸ ὅλον	Δρχ. 258,117.10		
Ἀπὸ τὴν εὐχαριστήριον προσφορὰν τῆς Ἀποθήκης	» 225.—		
	Δρχ. 258,342.10		

Διενεμήθησαν δὲ δωρεὰν 2 Βίβλοι, 278 Κ. Διαθῆκαι, 1438 τεύχη, τὸ ὅλον 1718 ἀντίτυπα, ἀξίας δραχ. 2578,50. Λέγοντες ὅμως δωρεάν, ἐννοοῦμεν τὸ ἑξῆς: Κάποιος φίλος ἐνδιαφερόμενος διὰ τὸ ἔργον θέτει εἰς τὴν διάθεσιν τῆς Ἑταιρίας ποσόν τι χρηματικὸν, ἀντὶ τοῦ ὁποίου ἡ Ἑταιρία διανέμει δωρεὰν βιβλία ἴσης ἀξίας. Ἄλλως ἡ Ἑταιρία οὐδέποτε δίδει βιβλία δωρεάν.

Αἱ ἑξῆς μεταβολαὶ ἔγιναν ἐντὸς τοῦ παρελθόντος ἔτους εἰς τὸ ἐν Ἑλλάδι ἔργον τῆς Ἑταιρίας:

Εἰς τὴν Θεσσαλονίκην, ὁδὸς Σολωμοῦ 61, ἱδρύθη παράρτημα τῆς κεντρικῆς Ἀποθήκης Ἀθηνῶν ἀπὸ 1ης Δεκεμβρίου 1926. Ἀποθηκάριος διωρίσθη ὁ παλαίμαχος βιβλιοπώλης κ. Δημ. Μ. Ἐσιμνόγλου.

Ὁ βιβλιοπώλης Θεσσαλίας κ. Ἀθανάσιος Χατζηγιάννης, ἀφοῦ εἰργάσθη πιστῶς ἐπὶ 28 ἔτη, παρῃτήθη λόγῳ ὁρίου ἡλικίας, ἐργασθεὶς τὸ παρελθὸν ἔτος μόνον τρεῖς μῆνας. Εὐχόμεθα εἰς αὐτὸν τὴν εἰρήνην καὶ τὴν χαρὰν τοῦ Θεοῦ κατὰ τὸ ὑπόλοιπον τῆς ζωῆς αὐτοῦ.

Εἰς τὸν ἀριθμὸν τῶν βιβλιοπωλῶν ἀπὸ 1ης Αὐγούστου 1927 προσετέθη ὡς τριτοβάθμιος βιβλιοπώλης ὁ κ. Νικ. Τζωρτζάκης εἰς Χανία.

Εἰς δὲ τὴν Ἀποθήκην Ἀθηνῶν προσελήφθη ὁ κ. Ἀλφρέδος Μισαηλίδης ὡς βοηθός.

Ὁ βιβλιοπώλης κ. Βασίλειος Μυστακίδης, ἐργαζόμενος ἐν Μακεδονίᾳ, ἐντὸς τῶν δώδεκα μηνῶν ἐπώλησε 10,950 ἀντίτυπα τῆς Γραφῆς καὶ συνεπῶς ἔρχεται πρῶτος εἰς τὰς πωλήσεις.

Δεύτερος ἔρχεται ὁ κ. Ἠλίας Τσιζίδης μὲ πωλήσεις 7,058 ἀντίτυπα. Τρίτος ὁ κ. Κυριάκος Καρατζόπουλος μὲ πωλήσεις 5,709.

Ὅλοι οἱ ἐν Ἑλλάδι βιβλιοπῶλαι εἰργάσθησαν χωρὶς ἐμπόδια καὶ δυσκολίας.

Ὡς συμπέρασμα τῆς ἐκθέσεως αὐτῆς λαμβάνω τὸ θάρρος νὰ συστήσω εἰς τοὺς ἀναγνώστας, οἱ ὁποῖοι ἐνδιαφέρονται διὰ τὴν Ἁγίαν Γραφὴν καὶ διὰ τὸ ἔργον τῆς Βρ. Βιβλικῆς Ἑταιρίας, νὰ αὐξήσωσι τὰς συνδρομάς των ἀναλόγως τῶν δαπανῶν καὶ ἐλλειμμάτων τῆς Ἑταιρίας.

Ὅσοι θέλουν νὰ βοηθήσουν τὸ ἔργον τῆς Ἑταιρίας δύνανται νὰ ἐμβάσωσι τὴν συνδρομήν των εἰς τὴν ἐν Ἀθήναις καὶ ἐν τῇ ὁδῷ Φιλελλήνων 2 Ἀποθήκην τῶν Ἁγ. Γραφῶν ἐπ᾽ ὀνόματι κ. Ἐμμ. Μισαηλίδου.

Π. Ι. Σειρηνίδης.

Ο ΠΡΟΤΕΣΤΑΝΤΙΣΜΟΣ ΕΝ ΕΥΡΩΠΗ[1]

Γ'. Ο ΟΥΓΓΡΙΚΟΣ ΠΡΟΤΕΣΤΑΝΤΙΣΜΟΣ

[Συνέχεια καὶ τέλος]

Ἡ «ἐν Βαβυλῶνι αἰχμαλωσία», τουτ' ἔστιν ἡ περίοδος τῶν ἀπηνῶν διωγμῶν τοῦ ἐν Οὐγγαρίᾳ Προτεσταντισμοῦ ἐπὶ τῆς Μαρίας Θηρεσίας, ἐτερματίσθη μὲ τὸν θάνατον ταύτης καὶ τὴν ἀνάρρησιν εἰς τὸν αὐστριακὸν θρόνον τοῦ αὐτοκράτορος ***Ἰωσὴφ τοῦ Β'***. (1780). Οὗτος ἀμέσως ἐξέδωκε ***Διάταγμα Ἀνεξιθρησκείας***, διὰ τοῦ ὁποίου ὄχι μόνον ἀνεστάλησαν οἱ διωγμοί, ἀλλὰ καὶ ἀνεγνωρίσθησαν εἰς τοὺς Προτεστάντας πολίτας ἴσα πολιτικὰ δικαιώματα πρὸς τὰ τῶν Καθολικῶν, ἀπηλλάγησαν δὲ οἱ Προτεστάνται πάσης ἐξαρτήσεως ἀπὸ τῶν Καθολικῶν ἀρχιερέων. Ἐθεσπίσθη δὲ τὸ δικαίωμα πάσης ὁμάδος Προτεσταντικῆς, ἀριθμούσης 100 οἰκογενείας καὶ ἄνω, νὰ ἀποτελέσῃ ἀνεγνωρισμενὴν κοινότητα, μὲ ἰδίαν ἐκκλησίαν, ποιμένα καὶ σχολεῖον. Ὑπὸ τὴν εὐεργετικὴν ἀνακούφισιν τοῦ Διατάγματος τούτου ἐντὸς τριῶν ἐτῶν ὠργανώθησαν 758 Εὐαγγελικαὶ κοινότητες, καὶ ἤρχισε νέα περίοδος ἀκμῆς διὰ τὰς ἀνασυσταθείσας Εὐαγγελικὰς θεολογικὰς σχολάς, δέκα τὸν ἀριθμόν. Δυνάμει τοῦ αὐτοῦ Διατάγματος ἀνέζησαν πάλιν καὶ αἱ ἐν Βοημίᾳ καὶ Μοραβίᾳ καταστραφεῖσαι καὶ διασκορπισθεῖσαι Εὐαγγελικαὶ κοινότητες, αἵτινες πᾶσαι ἐζήτησαν ποιμένας καὶ διδασκάλους ἐξ Οὐγγαρίας, ὧν πολλοὶ ἀπόγονοι μέχρι σήμερον ἐργάζονται πνευματικῶς εἰς τὰς χώρας ἐκείνας (αἱ ὁποῖαι ἀνήκουσι σήμερον εἰς τὴν Δημοκρατίαν τῆς Τσεχοσλοβακίας).

Ἡ διὰ τοῦ Διατάγματος Ἀνεξιθρησκείας δημιουργηθεῖσα ἀποκατάστασις τῶν Οὔγγρων Προτεσταντῶν συνεπληρώθη τῷ 1791, ἐπὶ αὐτοκράτορος ***Λεοπόλδου τοῦ Β'***., διὰ νόμου ψηφισθέντος ὑπὸ τοῦ Κοινοβουλίου, διὰ τοῦ ὁποίου ἡ ***ἀνοχὴ*** τοῦ Προτεσταντισμοῦ μετατράπῃ εἰς ***πλήρη ἀνεξαρτησίαν*** τῶν Προτεσταντικῶν ἐκκλησιῶν καὶ ἐκπαιδευτηρίων καὶ ἀναγνώρισιν τῶν Προτεσταντικῶν συνόδων. Καὶ κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος συνεκροτήθη ἐν Βουδαπέστῃ γενικὴ Σύνοδος ὅλων τῶν Εὐαγγελικῶν κοινοτήτων τοῦ τε Λουθηρανικοῦ καὶ τοῦ Καλβινικοῦ τύπου καὶ ἐψηφίσθη ἡ ἕνωσις εἰς μίαν ἐθνικὴν Εὐαγγελικὴν Ἐκκλησίαν. Ἡ ἕνωσις αὕτη ναὶ μὲν δὲν ἐπραγματοποιήθη ἀπὸ διοικητικῆς ἀπόψεως, αἱ δύο ὅμως ὁμάδες ἔμειναν ἔκτοτε στενῶς συνδεδεμέναι καὶ συνεργαζόμεναι.

Ἐννοεῖται ὅτι διὰ τῆς τοιαύτης ἀπελευθερώσεως τῶν Προτεσταντῶν ἀπὸ τοῦ Παπικοῦ ζυγοῦ δὲν ἐσταμάτησεν ἡ κατὰ αὐτῶν ***ἀντίδρασις τῶν Καθολικῶν***, οἵτινες εὑρίσκοντο ὑπὸ πολλὰς ἐπόψεις εἰς πλεονεκτικὴν θέσιν ἀπέναντι τοῦ Προτεσταντισμοῦ. Οὕτω λ. χ. ἐξηκολούθησεν ὁ Καθολικισμὸς νὰ ἦναι ἡ ἐπίσημος θρησκεία τῆς Αὐστριακῆς Μοναρχίας καὶ νὰ εὐνοῆται ὑπὸ τῆς Αὐλῆς. Ἐπίσης ὁ ἐν Αὐστρουγγαρίᾳ Παπισμὸς εἶχεν εἰς τὴν διάθεσίν του μεγάλα πλούτη εἰς χρήματα καὶ γαίας τῶν διαφόρων μοναστηρίων, τὰ ὁποῖα ὁ αὐτοκράτωρ Ἰωσὴφ διέλυσε μέν, ἀλλὰ συνεκέντρωσε τὰς περιουσίας των εἰς ἓν μέγα ἐκκλησιαστικὸν ταμεῖον,

διατιθέμενον ἀποκλειστικῶς ὑπὲρ τοῦ ἐν Αὐστροουγγαρίᾳ Καθολικισμοῦ. Ἐπὶ πλέον, ἡ Καθολικὴ μερὶς τοῦ πληθυσμοῦ ἐν Οὐγγαρίᾳ καὶ δὴ τῆς Οὐγγρικῆς ἀριστοκρατίας, συνεπείᾳ τοῦ μακραίωνος διωγμοῦ, εἶχε γίνει κατὰ πολὺ ἰσχυροτέρα ἀριθμητικῶς τῆς Προτεσταντικῆς μερίδος, ἐνῷ κατὰ τὸν 16ον αἰῶνα συνέβαινε τὸ ἀντίθετον.

Μ᾽ὅλα ταῦτα ὁ Οὐγγρικὸς Προτεσταντισμὸς ἀπὸ τῶν ἀρχῶν τοῦ 19ου αἰῶνος, ἀνακτήσας τὴν ἐλευθερίαν καὶ ἀνεξαρτησίαν του, οὐδέποτε πλέον ὠπισθοδρόμησεν ἀλλ᾽ ἐξηκολούθησε σθεναρῶς ἀμυνόμενος κατὰ τῆς Παπικῆς ἀντιδράσεως καὶ ὑπονομεύσεως. Μόνον μίαν ἀκόμη περιπέτειαν ὑπέστη, ἀλλ᾽ αὐτὴν τὴν φορὰν ἀπὸ κοινοῦ μεθ᾽ ὁλοκλήρου τοῦ Οὐγγρικοῦ ἔθνους. Ὡς γνωστὸν κατὰ τὸ ἔτος 1848 ***ἐπανεστάτησεν ἡ Οὐγγαρία*** κατὰ τῆς Αὐστριακῆς ἡγεμονίας, ἥτις εἶχε βαθμηδὸν περιέλθει ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τῶν Σλαύων (Τσέχων, Κροατῶν, Πολωνῶν, κτλ.). Ἡ ἐπανάστασις αὕτη, ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν τοῦ ἐθνικοῦ ἥρωος ***Λουδοβίκου Κοσσούθ***, Προτεστάντου τὸ δόγμα, ἀπέβλεπεν εἰς τὴν πλήρη πολιτικὴν ἀνεξαρτησίαν τῆς Οὐγγαρίας καὶ Τρανσυλβανίας. Ὁ αὐτοκράτωρ ***Φραγκῖσκος Ἰωσήφ***, μὴ δυνηθεὶς νὰ καταβάλῃ διὰ τῶν αὐστριακῶν στρατευμάτων τὴν ἐπανάστασιν ταύτην, ἐπεκαλέσθη τὴν στρατιωτικὴν συνδρομὴν τῆς Ρωσσίας καὶ τέλος μετὰ διετῆ ἡρωϊκὸν ἀγῶνα κατ᾽ ἀπείρως ἀνωτέρων ἐχθρικῶν δυνάμεων οἱ Οὔγγροι ἐνικήθησαν, ἡ δὲ χώρα των ὑπέστη ἐπὶ 17 ὅλα ἔτη ἀπολυταρχικὴν καὶ τυραννικὴν διοίκησιν. Κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο πᾶν ὅ,τι ἐθνικῶς Οὐγγρικὸν κατεδιώχθη ἀπηνῶς, οὐδὲ ἦτο δυνατὸν νὰ διαφύγῃ ὁ Οὐγγρικὸς Προτεσταντισμὸς τὴν αὐτὴν τύχην ἐκ μέρους τῶν παλαιῶν ἐχθρῶν του, τῶν Ἰησουϊτῶν τῆς Βιέννης. Ἀλλ᾽ οἱ διωγμοὶ οὗτοι, ὅπως ἐν γένει πάντες οἱ διωγμοί, οὐδὲν ἄλλο ἀποτέλεσμα ἀπέφερον εἰμὴ τὴν τόνωσιν τοῦ ἐθνικοῦ καὶ θρησκευτικοῦ φρονήματος τοῦ Οὐγγρικοῦ λαοῦ, καὶ ἐπὶ τέλους ὁ αὐτοκράτωρ Φραγκῖσκος Ἰωσήφ, ἀφοῦ ἐνικήθη κατὰ κράτος ὑπὸ τῶν Πρώσσων εἰς τὴν μάχην τοῦ ***Καινιχγκραίτς*** (1866), ἀπεφάσισε τὸ ἑπόμενον ἔτος νὰ συμβιβασθῇ μετὰ τῆς Οὐγγαρίας. Διὰ διατάγματος λοιπὸν τοῦ 1867 ἀποκατέστησε τὸ Σύνταγμα καὶ τὴν συνταγματικὴν διοίκησιν τῆς χώρας, καὶ ἐδέχθη νὰ στεφθῇ βασιλεὺς τοῦ αὐτοτελοῦς Βασιλείου τῆς Οὐγγαρίας, ὅπερ τοῦ λοιποῦ θὰ εἶχεν ἰδίαν διοίκησιν, ἴδιον νομοθετικὸν σῶμα καὶ ἴδιον στρατόν, ὁ δὲ Φραγκῖσκος Ἰωσὴφ ἔκτοτε ἐτιτλοφορεῖτο «Αὐτοκράτωρ τῆς Αὐστρίας καὶ Βασιλεὺς τῆς Οὐγγαρίας» εἰς ἔνδειξιν τῆς δυαδικῆς ταύτης μοναρχίας. Κατὰ δὲ τὸ ἔτος 1868 ἡ Οὐγγρικὴ Βουλὴ ἐψήφισε νόμον, διὰ τοῦ ὁποίου, ἐκτὸς τῆς ἄλλης θρησκευτικῆς ἰσοπολιτείας, ἧς ἀπήλαυεν ὁ Οὐγγρικὸς Προτεσταντισμός, ἐθέσπισε τὴν κατάργησιν τοῦ Καθολικοῦ προνομίου ἐπὶ τῶν ***μικτῶν γάμων***. Ἐνῷ δηλ. πρότερον οἱ μικτοὶ γάμοι Καθολικῶν καὶ Προτεσταντῶν Οὔγγρων ἔπρεπε νὰ τελῶνται ὑπὸ Καθολικῶν ἱερέων, τὰ δὲ τέκνα νὰ βαπτίζωνται εἰς τὸ Καθολικὸν δόγμα, τοῦ λοιποῦ ἐπετράπη ἡ τέλεσις τοιούτων γάμων καὶ ὑπὸ Προτεσταντῶν κληρικῶν, ὡς πρὸς δὲ τὰ τέκνα ὡρίσθη τὰ μὲν ἄρρενα νὰ ἀκολουθῶσι τὸ θρήσκευμα τοῦ πατρός, τὰ δὲ θήλεα τὸ τῆς μητρός. Τὸ σύστημα τοῦτο παρέμεινεν ἐν ἰσχύϊ μέχρι τοῦ 1895, ὁπότε ἐκαθιερώθη ὑποχρεωτικῶς ὁ ***πολιτικὸς γάμος***, ἡ δὲ θρησκευτικὴ ἀνατροφὴ τῶν τέκνων ἐπαφέθη τοῦ λοιποῦ εἰς τὴν ἐλευθέραν ἐκλογὴν τῶν γονέων.

Ἀπὸ τῆς ἀπελευθερώσεώς του μέχρι σήμερον ὁ Οὐγγρικὸς Προτεσταντισμὸς κατέλαβεν οὐ μόνον πρωτεύουσαν θέσιν εἰς τὰ **γράμματα**, τὰς **ἐπιστήμας** καὶ τὰς **τέχνας** τῆς Οὐγγαρίας, ἀλλὰ καὶ σπουδαίων συμμετοχὴν εἰς τὴν **διοίκησιν** καὶ **πολιτικὴν ζωὴν** τῆς χώρας. Εἰς 15 συμποσοῦνται οἱ Οὔγγροι Προτεστάνται, οἵτινες κατὰ τὴν πρὸ τοῦ Παγκοσμίου Πολέμου 50 ετίαν ἀνῆλθον εἰς τὸ ἀξίωμα τοῦ ὑπουργοῦ, τρεῖς δὲ κατὰ τὸ αὐτὸ διάστημα Προτεστάνται ἐγένοντο **πρωθυπουργοί** —ὁ Μπάνφυ, ὁ Λουδ. Τισζας καὶ ὁ **Στέφ. Τίσζας**, ὅστις ὡς πρόεδρος τῆς Οὐγγρικῆς Κυβερνήσεως κατ' Αὔγουστον τοῦ 1914 ἀντετάχθη σθεναρῶς κατὰ τῆς κηρύξεως τοῦ πολέμου καὶ τῆς προκλητικῆς πολιτικῆς τῆς Βιέννης. Μετὰ δὲ τὸν πόλεμον κατὰ τὴν ὥραν τῆς ἐθνικῆς συμφορᾶς καὶ ἀποσυνθέσεως πάλιν δύο Προτεστάνται ἐκλήθησαν νὰ καθοδηγήσωσι τὰς τύχας τοῦ Οὐγγρικοῦ ἔθνους— ὁ νῦν ἀντιβασιλεὺς Ναύαρχος **Χόρτυ** καὶ ὁ νῦν πρωθυπουργὸς κόμης **Μπέτλεν**.

Κατὰ τὴν ἀπὸ τοῦ 1868 περίοδον ὁ Οὐγγρικὸς Προτεσταντισμὸς ἐτελειοποίησε τὴν ἐκκλησιαστικήν του ὀργάνωσιν, ὥστε κατὰ τὸς παραμονὰς τοῦ Παγκοσμίου Πολέμου ὁ μὲν **Καλβινικὸς** κλάδος αὐτοῦ ἠρίθμει 2,621,329 κοινωνὰ μέλη, ὁ δὲ **Λουθηρανὸς** κλάδος 1,140,105 κοινωνὰ μέλη, ἤτοι ἐν συνόλῳ οἱ Οὔγγροι Εὐαγγελικοὶ ἀνήρχοντο εἰς **3,761,434** [1]. Συνετήρουν δὲ 2997 σχολεῖα τῆς στοιχειώδους ἐκπαιδεύσεως καὶ 35 γυμνάσια, ἐκτὸς τῶν προειρημένων 10 θεολογικῶν σχολῶν καὶ διαφόρων διδασκαλείων καὶ νομικῶν σχολῶν.

Τὸ τέλος τοῦ Παγκοσμίου Πολέμου ἐπέφερεν ὀδυνηρὸν ἐδαφικὸν ἀκρωτηριασμὸν τῆς Οὐγγαρίας, καθότι διὰ τῆς **Συνθήκης τοῦ Τριανὸν** (1920) οὐχὶ μόνον ἡ Κροατία καὶ Σλαβονία, χῶραι κατὰ τὸ πλεῖστον Σλαυϊκαί, ἀπεσπάσθησαν ἀπὸ τῆς Οὐγγαρίας καὶ προσηρτήθησαν εἰς τὴν Νοτιοσλαυΐαν, ἀλλὰ καὶ τὸ πλεῖστον τῆς Τρανσυλβανίας προσηρτήθη εἰς τὴν Ρουμανίαν, μέγα μέρος τοῦ λεγομένου Μπανάτου (ἤτοι, τῆς παρὰ τὸν Κάτω Δούναβιν νοτίου Οὐγγαρίας) παρεχωρήθη εἰς τὴν Νοτιοσλαυΐαν, καὶ ἄλλαι εὐρεῖαι ἐκτάσεις τῆς Βορείου Οὐγγαρίας εἰς τὴν Αὐστρίαν καὶ Τσεχοσλοβακίαν.

Τοιουτοτρόπως ἡ Οὐγγαρία, ἡ πρὸ τοῦ πολέμου ἀριθμοῦσα 20,886,487 κατοίκους, ἀπέμεινε μὲ μόνον 7,481,954, ἤτοι μὲ τὸ ἓν τρίτον περίπου τοῦ τέως πληθυσμοῦ της. Μεταξὺ δὲ τῶν οὕτως ἀποσπασθέντων 13,405,000 κατοίκων, περὶ τὰ 4 ἑκατομμύρια εἶναι Οὔγγροι τὸ γένος, τὴν γλῶσσαν καὶ τὸ ἐθνικὸν φρόνημα. Ὁ ἀκρωτηριασμὸς οὗτος τοῦ Οὐγγρικοῦ ἔθνους μοιραίως συμπεριέλαβε καὶ πολλοὺς Οὔγγρους Εὐαγγελικοὺς 1,632,400 τὸν ἀριθμόν, ἐξ ὧν 989,268 τοῦ Καλβινικοῦ καὶ 643,132 τοῦ Λουθηρανοῦ κλάδου. Εἰς τὰς οὕτως ἀποσπασθείσας ἀπὸ τῆς Οὐγγαρίας χώρας ὑπῆρχον 26 Εὐαγγελικὰ γυμνάσια, δύο θεολογικαὶ σχολαὶ καὶ πολλὰ κατώτερα σχολεῖα. Ἀπέμειναν δὲ εἰς τὸν ἐν Οὐγγαρίᾳ Προτε-

(1) Ὡς γνωστόν, εἰς πάσας τὰς Εὐαγγελικὰς ἀποχρώσεις κοινωνὰ μέλη θεωροῦνται μόνον οἱ ἐν ἡλικίᾳ ὡρίμου κρίσεως κάμνοντες δημοσίαν ὁμολογίαν πίστεως καὶ μετὰ δέουσαν ἐξέτασιν γινόμενοι ἀποδεκτοὶ ὑπὸ τῶν πρεσβυτερίων. Ἐνῷ παρ' Ὀρθοδόξοις καὶ Παπικοῖς ὑπολογίζονται ὡς κοινωνὰ μέλη πάντες οἱ βαπτισθέντες, ἤτοι, καὶ τὰ νήπια καὶ τὰ ἀνήλικα παιδία. Κατὰ τὴν αὐτὴν λοιπὸν ἀναλογίαν ὁ ἀνωτέρω ἀριθμὸς τῶν Οὔγγρων Εὐαγγελικῶν θὰ ἔπρεπε νὰ πολλαπλασιασθῇ τοὐλάχιστον διὰ τοῦ 3.

σταντισμὸν μόνον 8 θεολογικαὶ σχολαί, 9 γυμνάσια, 132 σχολεῖα τῆς μέσης ἐκπαιδεύσεως, καὶ ἀριθμός τις σχολείων τῆς στοιχειώδους ἐκπαιδεύσεως, σύνολον δὲ κοινωνῶν μελῶν περίπου 2,000,000. Τὸ δὲ χείριστον, οἱ εἰς τὰς ἀποσπασθείσας χώρας Οὔγγροι Προτεστάνται ὑφίστανται ἐκ μέρους τῶν νέων κυριάρχων των παντοίας καὶ ἀγρίας καταπιέσεις, κυρίως ἐκ λόγων πολιτικῶν, ἀλλ' οὐχὶ στερουμένων καὶ θρησκευτικῆς μισαλλοδοξίας. Ἐν Ρουμανίᾳ καὶ Νοτιοσλαυΐᾳ αἱ νεοπροσαρτηθεῖσαι Εὐαγγελικαὶ μειονότητες ὑποφέρουσι τὰ πάνδεινα· δὲν τοῖς ἐπιτρέπεται νὰ τελῶσι τὴν λατρείαν των εἰς τὴν μητρικήν των γλῶσσαν, οὐδὲ νὰ μετακαλέσωσιν ἔξωθεν ποιμένας εἰς ἀντικατάστασιν τῶν ἀποθανόντων ἢ ἀχρηστευθέντων ποιμένων των. Καὶ ἐπειδὴ δι' αὐτοὺς ἡ Σερβικὴ καὶ ἡ Ρουμανικὴ εἶναι ἀκόμη γλῶσσαι σχεδὸν ἄγνωστοι, εὐκόλως ἐννοεῖται ὅτι ἡ ἄσκησις τῆς δημοσίας λατρείας των κατ' οὐσίαν τοῖς ἔχει ἀπαγορευθῆ. Ἐπίσης τὰ ἐκπαιδευτήριά των ἐκλείσθησαν ἢ ἐπετάχθησαν ὑπὸ τὴν μίαν ἢ τὴν ἄλλην πρόφασιν, τὰ σχολικὰ κτίρια καὶ τὰ ἐκ δωρεῶν πρὸς συντήρησιν τῶν σχολείων καὶ ἐκκλησιῶν κτήματα ἔχουσιν ἀπαλλοτριωθῆ (δυνάμει τῶν ἀγροτικῶν νόμων) καὶ δοθῆ εἰς Ρουμάνους καὶ Σέρβους ἐποίκους. Διὰ τὰς καταπιέσεις ταύτας ἐγένοντο ζωηραὶ παραστάσεις πρὸς τὴν Ρουμανικὴν ἰδίως κυβέρνησιν ἐκ μέρους μερικῶν κρατῶν, ἅτινα συνυπέγραψαν τὴν Συνθήκην τοῦ Τριανόν, καὶ εἰς τὴν Κοινωνίαν τῶν Ἐθνῶν κατηγγέλθησαν αἱ ἀσύστολοι αὗται παραβιάσεις τῶν συμφωνιῶν περὶ προστασίας τῶν φυλετικῶν καὶ θρησκευτικῶν μειονοτήτων. Ἀλλ' αἱ τυραννικαὶ αὗται μέθοδοι ἐξακολουθοῦσιν εἰσέτι, καὶ ἄδηλον ἐπὶ πόσον ἀκόμη χρόνον θὰ ἐξακολουθήσωσιν.

Ἀλλ' ὁ ἀπομείνας ἐν Οὐγγαρίᾳ Προτεσταντισμὸς ἤρχισεν ἤδη ἀνακύπτων ἐκ τοῦ τρομεροῦ αὐτοῦ ἀκρωτηριασμοῦ εἰς νέαν ζωὴν πνευματικήν, καὶ οἱ συνελθόντες ἐν Βουδαπέστῃ τὸν π. Σεπτέμβριον ἀντιπρόσωποι τῶν ἄλλων Ἀναμεμορφωμένων ἐκκλησιῶν τῆς Εὐρώπης καὶ Ἀμερικῆς ἐθαύμασαν τὴν ζωτικότητα αὐτοῦ, ὅστις, ὡς ἡ βάτος τοῦ Μωϋσέως, καιόμενος δὲν κατακαίεται, ἀλλ' ἐξακολουθεῖ φλεγόμενος καὶ ἀκτινοβολῶν τὴν αὐτὴν Χριστιανικὴν καρτερίαν καὶ πίστιν, ἥτις τὸν συνεκράτησε καὶ τὸν ἀνέδειξεν ἐπὶ τόσους αἰῶνας διωγμοῦ καὶ μαρτυρίου. Ἐκδηλοῖ δὲ τὴν ἀκράδαντόν του πεποίθησιν ὅτι ὁ Θεὸς θέλει φέρει εἰς ματαίωσιν τὰ ὅσα ἡ ὀργὴ τῶν ἀνθρώπων κατεργάζεται, καὶ θέλει ἀποδώσει τὴν ἐλευθερίαν καὶ ἡσυχίαν εἰς τοὺς καταδυναστευομένους πιστοὺς Αὐτοῦ.

Ἡμεῖς δὲ οἱ Ἕλληνες ὁμόδοξοι αὐτῶν, ἀποβλέποντες μετὰ θαυμασμοῦ εἰς τὸ φωτεινὸν παράδειγμα τῶν ἀκαταβλήτων τούτων ἡρώων τοῦ Προτεσταντισμοῦ καὶ αἰσθανόμενοι ὅλην τὴν ἔξαρσιν ἑνὸς τοιούτου μαρτυρικοῦ ἀγῶνος ὑπὲρ τῆς εἰς Χριστὸν πίστεως, διαβιβάζομεν πρὸς τοὺς Οὔγγρους ἀδελφούς, τούς τε ἐν Οὐγγαρίᾳ ἐναπομείναντας καὶ τοὺς ὑπὸ ξενικὸν ζυγὸν στενάζοντας, τὴν ὁλόψυχον ἡμῶν συμπάθειαν καὶ τὴν διάπυρον πρὸς τὸν Κύριον εὐχήν, ὅπως Αὐτὸς τοῖς δώσῃ ἐνίσχυσιν, παρηγορίαν καὶ ταχεῖαν ἀπολύτρωσιν ἀπὸ τῶν θλίψεων αὐτῶν.

ΥΙΟΣ ΒΑΣΙΛΕΩΣ

Οὐρανὸς ἀνέφελος, ἥλιος λαμπρός, αὔρα ζωογόνος — ὅλ' αὐτὰ εἶχον ἑλκύσει τοὺς κατοίκους τῆς πόλεως Μ . . . εἰς περίπατον πέραν τῶν προαστείων. Ἀνὰ δύο καὶ τρεῖς καὶ τέσσαρες ἐβάδιζαν μὲ βῆμα ἀβίαστον, ἀπολαμβάνοντες τὴν ὡραίαν ἡμέραν, κατευθυνόμενοι πρός τινα δημόσιον Κῆπον, ὅπου ἐν μέσῳ ἀνθώνων καὶ τεχνητῶν δρυμῶν, ὡραῖόν τι περίπτερον ἐστέγαζε τὴν ὀρχήστραν, ἥτις ἔμελλε νὰ ἐκτελέσῃ ἐκλεκτὴν συναυλίαν.

Μεταξὺ τῶν τελευταίων οἰκιῶν τοῦ προαστείου, διὰ μέσου τοῦ ὁποίου οἱ διαβάται ἔπρεπε νὰ διέλθουν, ἦτο καὶ μία παράγκα, πρὸ τοῦ παραθύρου τῆς ὁποίας εἰργάζετο ὑποδηματοποιὸς ἢ μᾶλλον ἐμβαλωματής, ὅστις, ἐνῷ ἐκάρφωνε ξυλίνας πρόκας εἰς παλαιόν τι ζεῦγος ὑποδημάτων, ἔψαλλε μὲ ἠχηρὰν φωνήν, συνοδεύων τὰ κτυπήματα τοῦ σφυρίου του μὲ λεξεις σοβαρὰς καὶ μεγαλοπρεπεῖς —λέξεις τῶν ψαλμῶν τοῦ Δαβίδ, μελοποιηθείσας πρὸ τετρακοσίων χρόνων ὑπὸ τοῦ Γαλλου Κλήμεντος Μαρώ, καὶ καθιερωθείσας ἔκτοτε εἰς τὴν θείαν λατρείαν ὑπὸ τῶν Διαμαρτυρομένων τῆς Γαλλίας Ουγενότων.

Μεταξὺ τῶν πολλῶν διαβατῶν, οἱ ὁποῖοι ἤκουσαν τὸν ὑποδηματοποιὸν ψάλλοντα, ἦτο καί τις νέος, ὅστις ἐστάθη πρὸ τῆς παράγκας καὶ ἔδωσε προσοχὴν εἰς τὸ ᾆσμα.

Ἐπειδὴ δὲ εἶδεν, ὅτι ὁ ὑποδηματοποιὸς δὲν ἐφαίνετο νὰ ἐνοχλῆται ἐκ τῆς παρουσίας του, τοῦ ἀπέτεινε ἐπὶ τέλους τὸν λόγον:

— «Αἴ, φίλε! φαίνεσαι νὰ ἦσαι εὐτυχὴς καὶ παρὰ πολὺ εὐχαριστημένος!».

Ὁ ὑποδηματοποιὸς ἐσήκωσε τὰ μάτια καὶ ἀνεγνώρισε τὸν ὁμιλοῦντα. Οὗτος ἦτο Ἑβραῖος φοιτητής, τὸν ὁποῖον ὁ ὑποδηματοποιὸς ἔβλεπε συχνὰ νὰ περνᾷ, ἀλλὰ μὲ τὸν ὁποῖον ἕως τότε δὲν εἶχε ποτὲ ἀνταλλάξει λέξιν.

— «Ἔχετε δίκαιον», ἀπήντησε μὲ τόνον ζωηρὸν καὶ εὔθυμον· «εἶμαι, τῷ ὄντι, πολὺ εὐτυχὴς καὶ καθ' ὅλα εὐχαριστημένος. Διατί νὰ μὴν ἦμαι;».

— «Ἆ, . . . ξεύρω καὶ 'γώ; . . . Ἴσως διότι ὑπάρχουν εἰς τὸν κόσμον τόσον ὀλίγοι εὐτυχεῖς καὶ εὐχαριστημένοι. Δὲν εἶν' ἔτσι; Ἀλλὰ σύ, ὡς βλέπω, εἶσαι πτωχός. Ἐλπίζω ὅτι δὲν ἔχεις καὶ οἰκογένειαν νὰ τρέφῃς».

Ὁ ὑποδηματοποιὸς ἐγέλασεν ἀπὸ καρδίας.

— «Ἔχετε λάθος· ἔχω σύζυγον καὶ ἑπτὰ παιδιά! Εἶμαι πτωχός, ναί, ἀλλὰ τοῦτο πρέπει νὰ μὲ ἐμποδίζῃ νὰ ψάλλω ἐνῷ ἐργάζομαι; Ἔπειτα δὲν εἶμαι καὶ τόσον πτωχός, ὅσον νομίζετε. Εἶμαι υἱὸς βασιλέως!»

Ἀκούσας ὁ νεανίας τὰς λέξεις αὐτὰς τοῦ ὑποδηματοποιοῦ, ἀπέστρεψε τὸ πρόσωπόν του καὶ ἐξηκολούθησε τὸν δρόμον του.

— «Ὁ καϋμένος!» ἐσκέφθη· «τὰ ἔχει χαμένα! Ἀλλ' ἐγὼ ἤλπιζα ὅτι θὰ ἐμάνθανα ἀπ' αὐτὸν τὸ μυστικὸν τῆς εὐθυμίας του! Κρῖμα!» καὶ ἐβάδιζε μὲ κάποιαν ἀπογοήτευσιν πρὸς τὸ τέρμα τοῦ περιπάτου.

*
* *

Μία ἑβδομὰς παρῆλθε, καὶ πάλιν ὁ φοιτητὴς εὑρέθη διερχόμενος πρὸ τῆς

παράγκας τοῦ ὑποδηματοποιοῦ. Οὗτος δὲ ἐκάθητο καὶ πάλιν εἰς τὴν ἐργασίαν του ψάλλων, ἀλλ' αὐτὴν τὴν φορὰν ἔψαλλεν ἕνα ὕμνον ζωηρότερον.

Ὁ νέος τὸν ἐχαιρέτισεν ἀποκαλυφθείς, καὶ εἰρωνικῶς εἶπε:

— «Καλημέρα, Ὑψηλότατε!» καὶ θὰ διέβαινεν, ἂν ὁ ὑποδηματοποιὸς δὲν τοῦ ἐφώναζε:

— «Μίαν λέξιν, παρακαλῶ! Ἐξηγήσατέ μου διατί ἐφύγατε ἔτσι ἀποτόμως προχθές; Μ' ἐξελάβατε ἴσως ὡς τρελλόν! Δὲν εἶναι ἀλήθεια;».

Ὁ νέος μὲ συστολήν τινα ἀπήντησε: «Ναί, τὸ ὁμολογῶ».

— «Αἴ, φίλε μου, δὲν εἶμαι τρελλός. Αὐτὸ ποῦ σᾶς εἶπα εἶναι ἀλήθεια. Εἶμαι πραγματικῶς υἱὸς βασιλέως. Θέλετε νὰ σᾶς ψάλω ἕναν ὕμνον, ὅπου γίνεται λόγος διὰ τὸ βασίλειον αὐτό;»

Ὁ νέος, νομίζων πάντοτε ὅτι ἔχει ἐμπρός του ἕνα ἀνισόρροπον, καὶ πιστεύων ὅτι θὰ τὸν εὐχαριστήσῃ ἂν μείνῃ, συγχρόνως δὲ καὶ θὰ διασκεδάσῃ, ἐστάθη, μὲ ὕφος καταδεκτικόν, νὰ ἀκούσῃ.

Ὁ ὑποδηματοποιὸς ἤρχισε νὰ ψάλῃ τὸν Ὕμνον τοῦ Λουθήρου, ὅπου ἐπικαλεῖται τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ κατὰ τῶν ἐχθρῶν του, ἀποκαλῶν αὐτὸν Φρούριον καὶ Σωτῆρα καὶ Βασιλέα του, καὶ τελειώνει μὲ τὰς λέξεις: «Ἡ βασιλεία Σου εἶναι προωρισμένη διὰ τοὺς υἱούς Σου!».

—«Ἐννοήσατε;» ἠρώτησεν ὁ ὑποδηματοποιός.

—«Ὄχι», ἀπήντησεν ὁ νέος, πεπεισμένος ὅτι ὁμιλεῖ πρὸς ἀνισόρροπον.

—«Τότε λοιπόν, ἂν θέλετε, περάσατε ἀπὸ μέσα, νὰ σᾶς ἐξηγήσω ἐν λεπτομερείᾳ ποία εἶναι ἡ βασιλεία αὐτὴ καὶ πόσον ἔνδοξος εἶναι ὁ βασιλεὺς αὐτῆς».

Ὁ Ἰσραηλίτης ἐμβῆκεν εἰς τὴν παράγκαν καὶ ἐκάθισε.

Τότε ὁ ὑποδηματοποιός, ἀποθέσας τὰ ἐργαλεῖα τῆς τέχνης του, ἤρχισε νὰ ὁμιλῇ περὶ τῆς ὑποσχέσεως, τὴν ὁποίαν ἔδωκεν ὁ Θεὸς εἰς τοὺς πρωτοπλάστους, ὅτε τοὺς ἀπέκλεισε τοῦ Παραδείσου διὰ τὴν παρακοὴν αὐτῶν, εἰπὼν εἰς αὐτοὺς ὅτι ***«τὸ σπέρμα τῆς γυναικὸς θέλει συντρίψει τὴν κεφαλὴν τοῦ ὄφεως»***, δηλαδή, ἀπόγονός τις τῆς Εὔας ἤθελεν ἐλευθερώσει τὸ ἀνθρώπινον γένος ἀπὸ τῆς δυνάμεως τοῦ Σατανᾶ, τοῦ Πειραστοῦ τῆς ἀνθρωπότητος καὶ ἐχθροῦ τοῦ Θεοῦ, καὶ ἤθελεν ἐπαναφέρει τὸ ἀνθρώπινον γένος εἰς τὴν εὔνοιαν τοῦ Θεοῦ, τὴν ὁποίαν ἔχασε διὰ τῆς παρακοῆς.

Ἀνέπτυξε τὸ θέμα τοῦτο, δείξας ὅτι ἡ ὑπόσχεσις ἐπανελήφθη καθ' ὅλους τοὺς αἰῶνας διὰ στόματος τῶν ἁγίων τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, ἰδίως τῶν Προφητῶν τοῦ Ἰσραήλ, καὶ κατέληξεν ὑποδεικνύων ὅτι ὅλαι αἱ προφητεῖαι, ἀπὸ τοῦ Μωϋσέως καὶ ἀπὸ τοῦ Προφητάνακτος Δαβὶδ μέχρι τοῦ τελευταίου τῶν προφητῶν, ἐξεπληρώθησαν μέχρι κεραίας ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ἐπὶ πλέον δὲ ἐξήγησεν ὅτι ἦτο ἀνάγκη νὰ πάθῃ ὁ Χριστός, ἵνα πληρώσῃ τὴν ποινὴν τῆς ἀνθρωπότητος καὶ εἰσέλθῃ εἰς τὴν ἔνδοξον Αὐτοῦ βασιλείαν, λαβὼν πᾶσαν ἐξουσίαν ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ἐν τῷ οὐρανῷ, ἑνώσῃ δὲ εἰς τὴν βασιλείαν Του πάντας τοὺς πιστεύοντας εἰς Αὐτόν, εἰς μίαν ἀδελφότητα καὶ κοινὴν υἱότητα τῶν τέκνων τοῦ Θεοῦ — Ἰουδαίους τε καὶ Ἐθνικούς.

Ἐξήγησεν εἰς αὐτὸν πῶς γίνεται, ὥστε ὁ ὑποτασσόμενος εἰς τὸν Βασιλέα

τοῦ ἐνδόξου ἐκείνου βασιλείου γίνεται υἱὸς τοῦ Θεοῦ, κληρονόμος Αὐτοῦ καὶ συγκληρονόμος μετὰ τοῦ Χριστοῦ, τοῦ Βασιλέως τῶν Βασιλέων, εἰςαἰῶνα τὸν ἅπαντα.

Ὁ νέος Ἰσραηλίτης τὸν ἤκουε μὲ ἔκπληξιν, χωρὶς νὰ προφέρῃ λέξιν. Διὰ πρώτην φορὰν εἰς τὴν ζωήν του ἤκουεν ἐξηγουμένας ὀρθῶς τὰς ἐπαγγελίας, αἵτινες ἐδόθησαν εἰς τοὺς προπάτορας αὐτοῦ—εἰς τὸν περιούσιον λαὸν τοῦ Ἰσραήλ.

—«Τώρα λοιπόν», εἶπεν ὁ ὑποδηματοποιός, λαμβάνων τὴν χεῖρα τοῦ νέου Ἰσραηλίτου, «θὰ ἐννόησες διατί σοῦ εἶπα ὅτι εἶμαι υἱὸς βασιλέως, καὶ ποῦ βασίζω τὴν ἀξίωσίν μου αὐτήν. Θὰ ἐννοήσῃς πρὸς τούτοις διατί εἶμαι εὐτυχὴς καὶ πάντοτε εὐχαριστημένος, ὅ,τι καὶ ἂν μοῦ συμβῇ. Εἶναι διότι ἔχω πατέρα τὸν Θεὸν καὶ βασιλέα μου τὸν Ἰησοῦν Χριστόν. Διότι ἀγαπῶ τὸν Χριστὸν καὶ πιστεύω εἰς Αὐτόν, πιστεύω δὲ καὶ εἰς τὰς Ἁγίας Γραφάς, αἱ ὁποῖαι μοῦ λέγουν ὅτι πάντα τὰ ἀγαθὰ τοῦ Βασιλέως μου μοῦ ἀνήκουν, ἀφοῦ καὶ ἐγὼ ἀνήκω εἰς Αὐτόν.

«Πιστεύεις εἰς τοὺς Προφήτας; Πιστεύεις! Τὸ βλέπω γραμμένον εἰς τὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ προσώπου σου ὅτι εἶσαι ἀπόγονός των γνήσιος, ἄρα πιστεύεις εἰς ὅ,τι εἶπον αὐτοί.

«Λοιπόν, φίλε μου, πίστευσε καὶ εἰς Ἐκεῖνον, περὶ τοῦ ὁποίου ἐκεῖνοι ἐμαρτύρησαν ὅτι εἶναι ὁ Μεσσίας!»

Ὁ νέος ἤκουε σιωπηλῶς. Νέαι καὶ περίεργοι σκέψεις διήρχοντο διὰ τοῦ νοός του. Τέλος ἠρώτησε δειλὰ δειλά:

—«Ποῦ ἠμπορῶ νὰ μάθω περισσότερα περὶ αὐτῶν τῶν πραγμάτων;» Διότι βλέπω ὅτι ἔχεις πίστιν βαθεῖαν καὶ ὅτι κατέχεις τὴν εἰρήνην τῆς ψυχῆς. Ὦ! πόσον θὰ ἤθελα νὰ ἤμην καὶ ἐγὼ κάτοχος αὐτῆς! Ἀλλ' ἀπέχω πολὺ τοῦ νὰ τὴν ἔχω!»

Ὁ ὑποδηματοποιὸς ἔθεσε τὴν χεῖρά του ἐπὶ τῆς Ἱερᾶς Βίβλου, ἥτις εὑρίσκετο ἐκεῖ πλησίον του ἐπὶ μικρᾶς τραπέζης.

—«Ἐδῶ θὰ μάθῃς ὅλα αὐτὰ καὶ κάθε ἄλλο πρᾶγμα», εἶπε. «Πάρε τὸ βιβλίον αὐτό, μελέτησέ το προσεκτικῶς, καὶ ἐνῷ σὺ θὰ παλαίῃς πρὸς τοὺς ἐχθροὺς τῆς ψυχῆς σου, ἐγώ, ὡς ἄλλος Μωϋσῆς ἐπὶ τοῦ ὄρους Σινᾶ, θὰ προσεύχωμαι διὰ σὲ ἀκαταπαύστως. Προσέτι καὶ σὺ θὰ παρακαλέσῃς κάποιον ἄλλον νὰ προσευχηθῇ διὰ σέ, Κάποιον τὸν ὁποῖον ἕως τώρα δὲν ἐγνώρισες, ἀλλ' ὁ ὁποῖος σὲ γνωρίζει. Αὐτὸς εἶναι μεγαλείτερος ἀπὸ τὸν Μωϋσέα, μεγαλείτερος ἀπὸ ὅλους τοὺς Προφήτας καὶ ἁγίους!»

Ὁ νέος Ἰσραηλίτης ηὐχαρίστησε τὸν ὑποδηματοποιόν, ἔσφιξε θερμῶς τὴν χεῖρά του καὶ ἐξῆλθε, κρατῶν τὴν Ἱερὰν Βίβλον.

—Ὦ! Εἴθε ἐγώ, ὁ ταπεινότατος τῶν δούλων Σου, Κύριε, νὰ ἀξιωθῶ νὰ γίνω τὸ μέσον, ὅπως ὁ βλαστὸς αὐτὸς τῆς ἀγριελαίας φυτρώσῃ εἰς τὴν ἥμερον ἐλαίαν καὶ φέρῃ καρπὸν εἰς δόξαν τοῦ ὀνόματός Σου!» εἶπεν ὁ ὑποδηματοποιός, ὅταν ἀπέμεινε μόνος.

* * *

Ὁ Ἑβραῖος φοιτητὴς ἐπίστευσεν εἰς τὸν Χριστόν, ἀφιερωθεὶς εἰς Αὐτὸν ὡς τὸν Μεσσίαν καὶ Σωτῆρα τῆς ψυχῆς του. Μετὰ καιρὸν δὲ ἀνέλαβεν ἔργον ἱεραποστόλου μεταξὺ τῶν ὁμογενῶν του Ἰουδαίων—ἔργον εἰς τὸ ὁποῖον *ἐμμένει*

μὲ ζῆλον ἀμείωτον καὶ μὲ ἀποτελέσματα, τῶν ὁποίων τὴν ἀξίαν γνωρίζει ὁ Κύριος καὶ ἀνθ' ὧν θέλει ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ λάβει τὸν μισθὸν τῶν κόπων του.

Εἰς τὸ διήγημα τοῦτο, τὸ *πραγματικόν*, ὑπάρχουν πολλὰ διδάγματα διὰ καθένα τῶν ἀναγνωστῶν μου.

Τὴν χαρὰν τοῦ πτωχοῦ ὑποδηματοποιοῦ δυνάμεθα ὅλοι νὰ γνωρίσωμεν ἐκ πείρας, ἐὰν τὴν ζητήσωμεν ἐκ τῆς αὐτῆς πηγῆς, ἐκ τῆς ὁποίας τὴν ἤντλησεν ἐκεῖνος. Εἶναι χαρά, ὁμοία πρὸς τὴν ὁποίαν δὲν ὑπάρχει ἄλλη εἰς τὸν κόσμον. Εἶναι χαρά, ἥτις θὰ μᾶς συνοδεύσῃ πέραν τοῦ τάφου εἰς τὴν αἰωνιότητα, πολλαπλασιαζομένη διὰ τῆς χαρᾶς ὅλων τῶν ψυχῶν, τὰς ὁποίας συνετελέσαμεν νὰ ὁδηγήσωμεν εἰς τὸν τόπον τῆς Αἰωνίου Εὐδαιμονίας, καὶ κορυφωθεῖσα διὰ τῆς παρουσίας Ἐκείνου, ὅστις τόσον μᾶς ἠγάπησεν, ὥστε ἔδωκεν Ἑαυτὸν θυσίαν ὑπὲρ ἡμῶν καὶ κατέστησεν ἡμᾶς υἱοὺς τῆς Βασιλείας Αὐτοῦ.

(*Ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ*).

Η ΔΥΝΑΜΙΣ ΤΗΣ ΠΙΣΤΕΩΣ

Χανία, 8 Ἰανουαρίου 1928.

Κύριε Διευθυντά τοῦ «Ἀστέρος τῆς Ἀνατολῆς».

Κατωτέρω σᾶς παραθέτω ἐν ἀντιγράφῳ ἐπιστολήν, τὴν ὁποίαν ἔλαβον παρὰ τοῦ ἐν τῷ λεπροκομείῳ Σπιναλόγγας τῆς Κρήτης διαμένοντος ἀδελφοῦ ἐν Κυρίῳ Νικολάου Σκουλούδη, ἥτις μοὶ φαίνεται ὅτι ἀξίζει νὰ λάβῃ εὐρεῖαν ἀνακοίνωσιν, διότι παρέχει σπουδαῖον μάθημα καὶ διὰ τοὺς πιστοὺς τοῦ Κυρίου καὶ διὰ τοὺς περιφρονοῦντας τὴν δύναμιν τοῦ Λόγου τοῦ Θεοῦ.

Θεωρῶ προηγουμένως ἀναγκαῖον νὰ σᾶς παράσχω πληροφορίας τινὰς περὶ τοῦ ἐν λόγῳ ἀδελφοῦ: Κατάγεται ἐκ τῆς ἐπαρχίας Ρεθύμνης, εἰς ἡλικίαν δὲ 8 ἐτῶν προσεβλήθη ἀπὸ τὴν τρομερὰν ἀσθένειαν τῆς λέπρας, ἕνεκα τῆς ὁποίας εὑρίσκεται ἐν Σπιναλόγγᾳ ἀπὸ 14 καὶ πλέον ἐτῶν, ἀποκεκλεισμένος ἀπὸ πᾶσαν συνάφειαν μὲ ὑγιεῖς ἀνθρώπους, ἐκτὸς τῶν ἀνδρῶν τῆς ὑπηρεσίας τοῦ Λεπροκομείου. Τὸ πρόσωπόν του εἶναι παραμορφωμένον, ἡ φωνή του εἶναι πάρα πολὺ ἐξησθενημένη, οἱ δάκτυλοι δὲ ἀμφοτέρων τῶν χειρῶν εἶναι κομμένοι ἀπὸ τῆς β'. ἀρθρώσεως καὶ γενικῶς φρικτοὶ πόνοι συχνὰ προσβάλλουν ὅλον τὸ σῶμά του. Μὲ ὀλίγας λέξεις διάγει ζωὴν ὑπὸ πᾶσαν ἔποψιν ἀθλίαν καὶ ὀδυνηράν.

Ἰδοὺ λοιπὸν τὰ ἐνδιαφέροντα μέρη τῆς περὶ ἧς πρόκειται ἐπιστολῆς του:

Σπιναλόγγα 28—12—1927.

Πολυαγαπητέ μου ἐν Κυρίῳ ἀδελφέ,

Ἔλαβον τὴν ἐπιστολήν σου πρὸς μεγάλην μου χαρὰν καὶ παρηγορίαν, μέσα εἰς τὰς γραμμὰς τῆς ὁποίας φαίνεται μετὰ βεβαιότητος ἡ μεγάλη σας ἀγάπη πρὸς ἐμέ. Τὴν μεγάλην αὐτὴν ἀγάπην ἀπολαμβάνουν πάντα τὰ τέκνα τοῦ Θεοῦ, αὐτὴ ἡ ἀγάπη εἶναι γλυκειά, εἶναι ἀλησμόνητος, εἶναι ἡ μεγαλητέρα ἀγάπη πάσης ἄλλης, διότι αὐτὴ προῆλθεν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ. Διὰ τὴν ἀγάπην αὐτὴν ἐχύθη τὸ αἷμα

ἐπὶ τοῦ Γολγοθᾶ εἰς τὸ σταυρικὸν ξύλον, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἐκρεμάσθη Ἐκεῖνος ὅστις ἔφερε τὴν μεγάλην αὐτὴν ἀγάπην.

. . . .

Ὁ πόθος σας εἶναι νὰ μοῦ δώσητε βοήθειαν εἰς τὴν ὀδυνηρὰν κατάστασιν εἰς τὴν ὁποίαν εὑρίσκομαι. Ἀλλὰ αὐτό, ἀδελφέ μου, εἶναι ἀδύνατον, διότι τοῦτο δὲν ἐδόθη μέχρι σήμερον εἰς τοὺς ἀνθρώπους· μόνον ἐξ οὐρανοῦ προέρχεται ἡ σωτηρία. Σᾶς βεβαιῶ, ἀδελφέ μου, ὅτι οὐδόλως λυποῦμαι ὅτι εἶμαι εἰς τὴν ἀθλιεστάτην αὐτὴν θέσιν, ἔχω πόνους μεγάλους, ἔχω βάσανα φοβερά, ἅτινα δὲν μπορεῖ νὰ φαντασθῇ ἄνθρωπος, ἀλλὰ μέσα εἰς τὰ τόσα βάσανα, ἔχω μίαν μεγάλην χαράν, ἕνα μεγάλο θάρρος διότι ἐγνώρισα ὅτι ἔσωσεν ὁ Κύριος τὸν δοῦλον αὐτοῦ.

. . . .

Νικόλ. Κ. Σκουλούδης.

Ἔλθετε τώρα σεῖς, οἵτινες ἀρνεῖσθε τὴν δύναμιν τοῦ Εὐαγγελίου καὶ θαυμάσατε αὐτὰ τὰ ἀποτελέσματα τοῦ Θείου Λόγου ἐπὶ τῆς δυστυχοῦς αὐτῆς ὑπάρξεως!

Ποία ἀνθρωπίνη διδασκαλία ἢ παρηγορία ἢ προστασία ἠδύνατο νὰ παράσχῃ τοιαύτην πραγματικὴν ἀνακούφισιν καὶ χαράν; Ποῖος ἄνθρωπος πάσχων τοιαύτην φρικώδη ἀσθένειαν καὶ ἐν μέσῳ διαρκῶν πόνων, καὶ μὲ ποῖα μέσα θὰ ἠδύνατο νὰ διακηρύττῃ ὅτι «οὐδόλως λυπεῖται διὰ τὴν ἀθλιεστάτην του κατάστασιν»; Μόνον ἡ δύναμις τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ Λόγου Του ἔχουν τὴν δύναμιν αὐτήν. Μόνον διὰ τῆς συνεχοῦς μελέτης τοῦ Εὐαγγελίου ὁ ἀδελφὸς οὗτος εὗρε τὴν χαρὰν καὶ παρηγορίαν, διότι δι' αὐτοῦ ἐγνώρισε τὸν Σωτῆρά Του, τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν καὶ τὴν μεγάλην Του ἀγάπην. Ἐπὶ πλέον ἔμαθε καὶ γράμματα διὰ τῆς μελέτης του αὐτῆς τοῦ Εὐαγγελίου καὶ δύναται οὕτω νὰ μᾶς γράφῃ τὴν χαράν του μὲ τὰ ἀπομένοντα τεμάχια τῶν δακτύλων τῆς χειρός του.

Μετ' ἀδελφικῶν ἐν Κυρίῳ ἀσπασμῶν

Μαν. Σεϊμένης

ΠΟΙΚΙΛΑ

— **Ἡ Νεκρὰ Θάλασσα ὡς ἐπιχείρησις.** Ἡ λίμνη αὐτη, ἥτις ἔχει μῆκος 47 μιλίων καὶ πλάτος 9 1)2 μ., εἵλκυσεν ἀπὸ αἰώνων τὸ ἐνδιαφέρον τοῦ Ἑβραϊκοῦ καὶ Χριστιανικοῦ κόσμου, κυρίως λόγῳ τῆς ἰδέας, ἥτις ἐσχηματίσθη ἐκ τῆς Βιβλικῆς ἀφηγήσεως τῆς καταστροφῆς τῶν Σοδόμων καὶ Γομόρρων, ὅτι αἱ δύο αὗται πόλεις κεῖνται εἰς τὸ βάθος τῶν ὑδάτων τῆς Νεκρᾶς Θαλάσσης. Εἶναι ἐπίσης ἀξιοπερίεργος ἡ λίμνη αὐτη, ἀφ' ἑνὸς μὲν ἐκ τῆς ποιότητος τοῦ ὕδατος αὐτῆς, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἐκ τοῦ γεγονότος ὅτι κεῖται 400 μέτρα χαμηλότερον τῆς στάθμης τῶν ἀνοικτῶν θαλασσῶν, μολονότι δὲ εἰς τὴν Ν. Θάλασσαν χύνεται ὁ Ἰορδάνης ποταμός, ἡ στάθμη αὐτῆς οὐδέποτε μετεβλήθη, ἐπειδὴ ἡ ἐκ τοῦ καύσωνος ἐξάτμισις ἰσοφαρίζει τὴν εἰσροὴν τῶν ὑδάτων τοῦ Ἰορδάνου.

Τὸ ὕδωρ τῆς Ν. Θαλάσσης περιέχει τόσα ἅλατα, ὥστε οὐδεὶς ἰχθὺς νὰ δύναται νὰ ζήσῃ ἐντὸς αὐτοῦ. Ὡς ἐκ τῆς ἐλλείψεως δὲ ἰχθύων, παρατηρεῖται ὅτι δὲν ὑπάρχουν περὶ τὴν Ν. Θάλασσαν πτηνά, ἐξ ἐκείνων ἅτινα τρώγουσιν ἰχθῦς. Εἶναι δὲ τὸ ὕδωρ τόσον ἁλμυρὸν καὶ πυκνόν, ὥστε ὁ κολυμβῶν ἐντὸς αὐτοῦ νὰ μὴ δύναται νὰ βυθισθῇ.

Ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων ἡ Ἱερουσαλὴμ καὶ τὰ περίχωρα ἐν γένει τροφοδο-

τοῦνται μὲ ἅλας, λαμβανόμενον δι' ἐξατμίσεως τοῦ ὕδατος τῆς Νεκρᾶς Θαλάσσης. Ἐν τούτοις οὐδείς ποτε ἐσκέφθη νὰ ἐκμεταλλευθῇ τὴν ἐξαγωγὴν καὶ ἄλλων ἁλάτων ἢ χημικῶν προϊόντων ἐκ τοῦ ὕδατος τούτου. Μόλις πρὸ τετραετίας ἡ Ἀγγλικὴ διοίκησις τῆς Παλαιστίνης ἀπεφάσισε νὰ ἐξετάσῃ τὸ ζήτημα τοῦτο καὶ διώρισεν ἐπιτροπὴν ἐμπειρογνωμόνων, ὅπως καταρτίσῃ ἀκριβῆ μελέτην τοῦ ὕδατος καὶ τοῦ ζητήματος κατὰ πόσον εἶναι ἐμπορικῶς ἐκμεταλλεύσιμον. Ἡ ἐπιτροπὴ αὕτη, περατώσασα τὴν μελέτην ταύτην, ἀπεφάνθη ὅτι τὸ σύνολον τῶν ὑδάτων τῆς Ν. Θαλάσσης περιέχει 40 δισεκατομμύρια τόννων διαφόρων ἁλάτων, ἐκ τῶν ὁποίων 2 δισεκατομμύρια τόννων χλωριούχου ποτάσσης, 980 ἑκατ. τόννων βρωμιούχου μαγνησίου, 12 δισεκατομμύρια τόννων κοινοῦ ἅλατος, 22 δισεκατομμύρια τόννων χλωριούχου μαγνησίου καὶ 6 δισεκατομμύρια τόννων χλωριούχου ἀσβεστίου. Ἐπίσης δὲ λαμβάνει ἡ ἔκθεσις τῆς ἐπιτροπῆς, ὅτι ἡ ἐκμετάλλευσις τῶν προϊόντων τούτων τῆς Ν. Θαλάσσης εἶναι καὶ εὔκολος καὶ εὐθηνή, διὰ τῆς ἐξατμίσεως τοῦ ὕδατος εἰς μεγάλας λεκάνας ἢ ἀλυκάς, διὰ τῆς θερμότητος τοῦ ἡλίου. Ἡ ἐπιτροπὴ ὅμως ἐξέφρασε τὴν γνώμην ὅτι ἡ δαπάνη τῆς μεταφορᾶς τῶν ἀνωτέρω προϊόντων ἐκ τῆς Ν. Θαλάσσης εἰς τὴν πλησιεστέραν παραλίαν τῆς Μεσογείου θὰ ἦτο τόσον μεγάλη, ὥστε νὰ καταντᾷ ἀμφίβολος ἡ ἐπιχείρησις ἀπὸ ἐμπορικῆς ἀπόψεως.

Ἐν τούτοις ἡ Κυβέρνησις τῆς Παλαιστίνης τὸν Μάϊον τοῦ 1925 προεκήρυξε πλειοδοτικὸν διαγωνισμὸν διὰ τὴν ἐκχώρησιν τῆς ἐπιχειρήσεως ταύτης, καὶ μετὰ μακρὰν μελέτην τῶν προτάσεων, αἵτινες ὑπεβλήθησαν, ἡ ἐπιχείρησις ἐξεχωρήθη εἰς μίαν Ἀγγλο-Παλαιστινικὴν ὁμάδα, ἥτις καταγίνεται ἤδη εἰς τὴν ἐγκατάστασιν τῶν σχετικῶν ἔργων, μεταξὺ τῶν ὁποίων πρωτεύουσαν θέσιν ἔχει ἡ κατασκευὴ σιδηροδρομικῆς γραμμῆς ἀπὸ τῆς Ν. Θαλάσσης εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ, ὅπου διέρχεται ὁ σιδηρόδρομος πρὸς τὴν Ἰόππην, ἢ γραμμῆς πρὸς τὴν Μπέη-σάν, ὅπου θὰ συναντήσῃ τὸν σιδηρόδρομον Χαΐφας.

Παρ' ὅλα ὅμως τὰ κολοσσιαῖα ποσὰ χημικῶν προϊόντων, ἅτινα ἐμπερικλείουσι τὰ ὕδατα τῆς Ν. Θαλάσσης, ὡς ἀνεφέραμεν ἀνωτέρω, οἱ ἐμπορικοὶ κύκλοι τονίζουσιν ὅτι ἡ ὁλικὴ παγκοσμία κατανάλωσις ποτάσσης κατὰ τὸ ἔτος 1926 δὲν ὑπερέβη τὸ 1,650,000 τόννων· συνεπῶς ἡ ζήτησις τοῦ προϊόντος τῆς Ν. Θαλάσσης δὲν θὰ ἦναι τόσον τεραστία καὶ τόσον ἐπικερδής, μὲ τὸν συναγωνισμὸν τῶν ἄλλων κέντρων παραγωγῆς τοῦ εἴδους τούτου, ὥστε νὰ δώσῃ μεγάλα κέρδη εἰς τὴν νέαν ἐπιχείρησιν.

Ἐν τούτοις εἶναι ἀναμφισβήτητον ὅτι μὲ τὴν παρέλευσιν τῶν ἐτῶν ἡ εὐθηνοτέρα δαπάνη ἐκμεταλλεύσεως τῆς Ν. Θαλάσσης θὰ δώσῃ μεγάλην ἀνάπτυξιν εἰς τὴν ἐπιχείρησιν ταύτην καὶ μεγάλην οἰκονομικὴν ὠφέλειαν εἰς τὴν Παλαιστίνην.

— **Ἡ δρᾶσις τῆς Τσέκας.** Εἰς τὸ 15ον συνέδριον τοῦ Ρωσσικοῦ κομμουνιστικοῦ κόμματος ὑπεβλήθη ἔκθεσις περὶ τοῦ ἔργου τῆς περιφήμου Τσέκας ἢ μυστικῆς ἀστυνομίας καὶ κατασκοπείας. Καθ' ὅλην τὴν Ρωσσίαν κατὰ τὴν τελευταίαν δεκαετίαν ἐσημειώθησαν:

1.427.776 καταγγελίαι καὶ 1.906.791 κατηγορούμενοι. Εἰς τὴν Οὐκρανίαν 438.783 ἔνοχοι, 2.074.470 μάρτυρες, 1.500.000 ἀγωγαί, 5.869 ἔνδικοι ἐκλήθησαν ὡς μάρτυρες. Οὕτως 4.011.366 πολῖται διῆλθον πρὸ τῶν δικαστηρίων, δηλαδὴ τὰ 15 ο/ο τοῦ πληθυσμοῦ. Τὰ 25.4 ο)ο τῶν ἐνόχων ἀπηλλάγησαν καὶ τὰ 34.6 ο)ο τῶν ὑποθέσεων ἀνεβλήθησαν. Ἡ Τσέκα ἱδρύθη τὸ 1917 ὑπὸ τοῦ Λενὶν καὶ τοῦ Τρότσκυ καὶ ἐξηκολούθησε λειτουργοῦσα μέχρι τοῦ 1921. Ἀπὸ τῆς ἐποχῆς αὐτῆς ἤλλαξεν ὄνομα, ἐπονομασθεῖσα Γκέπεου. Μέχρι τοῦ Σεπτεμβρίου τοῦ 1921 διέταξε 1.766.118 θανατικὰς ἐκτελέσεις, ὡς ἑξῆς: 3.775 διδάσκαλοι, 8.800 ἰατροί, ἄνδρες καὶ γυναῖκες, 405.250 διανοούμενοι, 1.243 ἱερεῖς, 200.000 στρατιῶται, 192.350 ἐργάται καὶ 864.700 χωρικοί. Ἀπὸ τῆς ἐποχῆς αὐτῆς, δὲν ἐδημοσιεύθησαν κατάλογοι, ἀλλ' ὑπολογίζεται, ὅτι αἱ ἐκτελέσεις ἀνῆλθον ἤδη εἰς 3 ἑκατομμύρια.

— **Καταδίκη τοῦ Πάπα.** — Οἱ Μπολσεβῖκοι κατεδίκασαν τὸν Πάπαν καὶ ἐφρόντισαν νὰ τοῦ ἀποστείλουν τὴν καταδίκην του διὰ συστημένης ἐπιστολῆς. Ἡ καταδίκη φέρει τὰς ὑπογραφὰς τῆς Ρωσσικῆς ἐκκλησίας καὶ τῶν μπολσεβίκων ἡγετῶν Ρύκωφ, Στάλιν κ.λ.π. Ὁ Πάπας κατεδικάσθη, διότι μὲ χρῆμα ηὐνόησε τὴν ἀντιμπολσεβικὴν κίνησιν. Ὁ Πῖος ΙΑ' ἐπέδειξε τὴν καταδίκην εἰς ὅλους τοὺς καρδιναλίους καὶ τὴν κατέθεσεν εἰς τὰ ἀρχεῖα τοῦ Βατικανοῦ!